

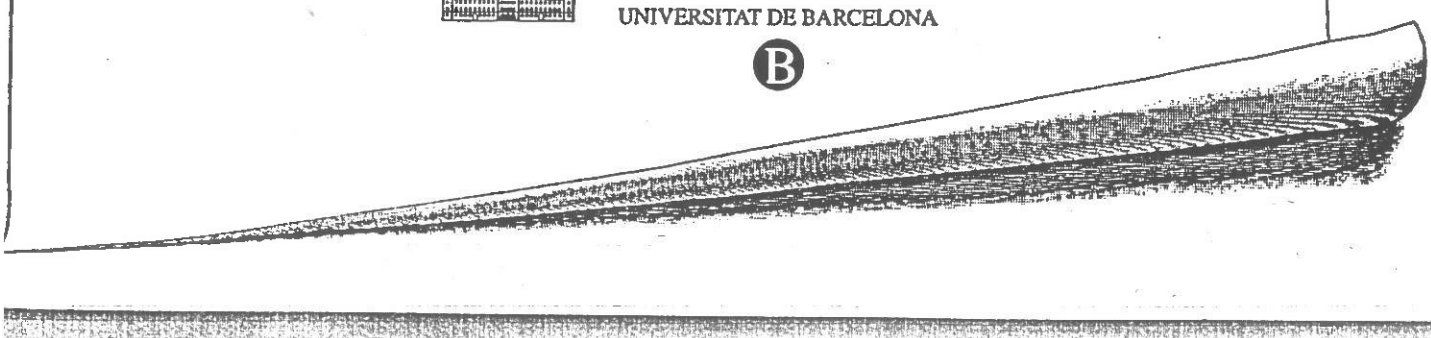

Memòria del curs 1997~98

Institut de Ciències de l'Educació

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Índex

1. INTRODUCCIÓ.....	3
2. FORMACIÓ INICIAL DEL PROFESSORAT D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA ...	8
3. FORMACIÓ PERMANENT DEL PROFESSORAT.....	11
3.1. Seccions d'Educació Infantil, Primària i Secundària.....	11
3.1.1 Programa de Llengua.....	12
3.1.2 Programa de Llengües Estrangeres.....	13
3.1.3 Programa de Matemàtiques.....	14
3.1.4 Programa de Ciències Experimentals.....	15
3.1.5 Programa de Ciències Socials.....	17
3.1.6 Programa d'Educació Visual i Plàstica	18
3.1.7 Programa d'Educació Tecnològica.....	19
3.1.8 Programa d'Educació Física.....	19
3.1.9 Programa de Llengües Clàssiques	20
3.1.10 Programa de Filosofia.....	21
3.1.11 Programa d'Educació Musical	22
3.1.12 Programa d'Educació en Valors	23
3.1.13 Programa d'Acció Tutorial	25
3.1.14 Programa d'Informàtica	26
3.1.15 Programa de Comunicació Audiovisual	27
3.1.16 Programa d'Educació Ambiental.....	27
3.1.17 Programa d'Interculturalisme.....	28
3.1.18 Programa de Diversitat	29
3.1.19 Programa de Formació Professional	30
3.1.20 Programa d'Educació Infantil.....	31
3.1.21 Programa de Coeducació.....	32
3.1.22 Programa d'Avaluació.....	34
3.1.23 Programa de Primària-PCC	35
3.2. Resum d'activitats i alumnat: Tabulació i gràfiques.....	35
3.2.1 Per plans i programes.....	36
3.2.2 Per zones i modalitats.....	40

3.2.3 Per zones i nivells educatius	42
3.3. Secció de Normalització Lingüística	46
3.3.1 El professorat que ha intervingut en las activitats.....	47
3.3.2 L'alumnat que ha intervingut en les activitats.....	47
3.3.3 Altres activitats.....	48
3.3.4 Perspectives de cara al futur.....	48
3.4. Actualització Científico-didàctica per a professorat de COU.....	49
3.5. Programa de Transició Batxillerat-Universitat.....	50
3.6. Postgraus d'especialització	51
4. SECCIÓ D'INVESTIGACIÓ.....	52
4.1. Projectes d'investigació i desenvolupament subvencionats.....	53
4.2. Publicacions.....	54
4.2.1 Llibres i articles	54
4.2.2 Software.....	55
4.1. Participació en congressos i visites de professors i investigadors	55
4.2. Temes de recerca prioritariis pels propers anys.....	56
5. PREMI PAU VILA	57
6. JORNADES I CONGRESSOS	58
7. PUBLICACIONS	59
7.1. Cuadernos de Formación del Profesorado. Ed. Secundaria (ICE-UB/Horsori)	59
7.2. Cuadernos de Educación (ICE-UB/ Horsori).....	60
7.3. Materiales para la Innovación Educativa (ICE-UB / Graó).....	61
7.4. Quaderns de Formació Professional (ICE-UB / Horsori).....	61
7.5. Internet i altres publicacions.....	62
8. QÜESTIONS PENDENTS.....	63
8.1. Formació i innovació del professorat universitari.....	63
8.2. Dimensió internacional	64
8.3. Professorat universitari.....	65
8.4. Revisió del reglament	66
9. PARAULES DE COMIAT.....	66

1. INTRODUCCIÓ

El curs 1997-98 ha estat ple d'esdeveniments molt importants per a la vida, la dinàmica i les persones que formen part de la gran família de l'ICE.

Al mes d'octubre de 1997, el Dr. Joan Mateo va deixar la Direcció de l'ICE després de sis anys d'exercir el càrrec per dirigir el Gabinet d'Avaluació i Innovació Universitària (GAIU) de la Universitat de Barcelona. La seva dedicació i treball no poden rebre un altre qualificatiu que d'excel·lents, a la vista del que hem pogut verificar al llarg d'aquests últims sis mesos.

El relleu en la Direcció de l'ICE es produeix al mes de novembre de 1997 en ser elegit per unanimitat el Dr. Jesús Garanto Alós, catedràtic de la Universitat de Barcelona i fins aquell moment director del Departament de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació de la nostra Universitat. En anys anteriors havia exercit el càrrec de vicepresident de la Divisió de Ciències de l'Educació, durant dos mandats d'una durada de tres anys, i el vicedeganat de la Facultat de Pedagogia.

Els objectius prioritaris del seu mandat s'han centrat a l'entorn de la intensificació i optimització de les relacions de col·laboració amb el Departament d'Ensenyament, així com amb altres institucions i entitats educatives i centres de recursos de Catalunya, la recuperació de la Secció d'Universitat (en altres moments pionera en la formació del professorat universitari) amb la finalitat de promoure la tasca urgent i inajornable de formació docent del professorat universitari, la potenciació de la Secció d'Investigació Educativa, així com la promoció de les relacions i col·laboració amb el GAJU i els departaments de la Divisió, i la revisió del reglament de l'ICE que hauria d'incloure un consell assessor integrat per representants de la nostra Divisió, i també cada una de les divisions de la nostra Universitat i de l'equip rectoral.

Per dur a terme els objectius fixats en el mandat d'aquests tres pròxims anys es va confirmar la Sotsdirecció de l'ICE al professor Iñaki Echebarria Aranzabal; i la Secretaria, al professor Dr. Xavier Gil Quesada. També com a cap de Secció d'Ensenyament Secundari es van confirmar Carme Albaladejo Marcet; d'Ensenyament Infantil i Primari, Maite Colen Riau; de Normalització Lingüística, Marcel Fité Argerich, que va succeir en el càrrec a Dolors Ferré i Canadell; i d'Investigació, José Rodríguez Illera, (dins d'aquesta secció treballen com a professores ajudantes les doctores: Anna Escofet Roig, M. José Rubio Hurtado, Liliana Tolschinsky Landsman). Com a cap de la Secció Administrativa va continuar Mari Carmen Oliva Albaladejo. I com a coordinador general del CAP, Josep M. Gutiérrez González.

Amb la Direcció i caps de Secció han treballat estretament i fructíferament alguns professors dels departaments de la Divisió adscrits parcialment a l'ICE per tal de dinamitzar activitats de formació i desenvolupar línies prioritàries d'investigació dins de l'ICE. Així, durant aquests cursos hem comptat amb la col·laboració de Maite Colen Riau i Otilia Defis Peix del Departament de Didàctica i Organització Educatives, M. Rosa Buxarrais Estrada del Departament de Teoria i Història de l'Educació, Joan Perera Parramon i Eduard Sanahuja Ill del Departament de Didàctica de la Llengua i la Literatura. A tots ells, cal agrair-los la seva dedicació i treball, i d'una manera molt especial, perquè va acabar el contracte en el seu departament (Didàctica de les Ciències Socials) i per tant va deixar

d'estar adscrit al nostre ICE, al professor Josep Palos Rodríguez, el qual ha prestat una llarga i fructífera col·laboració en múltiples activitats de l'ICE, i de forma més específica en el CAP. Els imponderables administratius fan que des del mes de maig no puguem seguir comptant, molt a pesar nostre, amb la seva col·laboració, almenys amb la dedicació amb què ho feia.

Hem comptat, igualment, amb la dedicació competent i qualificada de deu professionals del Departament d'Ensenyament adscrits al nostre ICE en comissió de serveis per coordinar i desplegar les activitats de Formació Permanent encarregades pel mateix Departament, així com programes de formació en setze centres de recursos. Aquestes persones són: Jordi Caja, Mateu Fornós, Xavier Fraile, M. Dolors López, Mercè Martínez, Teresa Mases i Maité Solé. Els tres professionals restants (fins arribar a deu, que aquest any han estat en comissió de serveis) han estat ja citats anteriorment atès que estan encarregats de la Sotsdirecció de l'ICE, i de les Seccions d'Ensenyament Secundari i de Normalització Lingüística.

A l'hora de redactar aquesta memòria, ja podem dir que el pròxim curs acadèmic comptarem, per resolució del Departament d'Ensenyament, amb un professional menys en comissió de serveis, cosa que fa necessari acumular feina en la resta de persones i reestructurar les seves competències.

Per donar resposta a l'abundant i qualificada activitat en informàtica i recursos audiovisuals que l'ICE du a terme, hem comptat amb els tècnics Rafael Becerra Machado i Asunción Muñoz Fernández.

El nostre ICE ha comptat també amb la presència i col·laboració de diversos becaris adscrits a investigacions en curs: Ester Casals, Jordi Folch i Olga Herrero.

Les múltiples i variades activitats educatives que l'ICE ha pogut desenvolupar durant el curs 1997-98, i de les quals en breu farem un resum, no haurien estat possibles sense el qualificat suport administratiu d'un grup de persones a les quals volem esmentar en aquesta introducció a la memòria: M. Antònia Civantos, Albert Coines, Cristina Fuertes, Maite

Guix, Marisa Herrero, Maite Hurtado, Núria Llaberia, M. José Muñoz, Pilar Navarro, Rosa Novoa, David Oliva, Cristina Rojas, Àngels Segura, Isabel Torras i Xavier Foix.

Aquesta exposició formal de dades administratives va estar marcada per esdeveniments personals insospitats que van produir un fort impacte en aquells que integrem el nucli habitual de persones que treballem a l'ICE. El primer d'aquests esdeveniments va ser la pèrdua del nostre entranyable amic i secretari Xavier Gil, el qual amb una gran il·lusió i esforç, i malgrat la seva malaltia, va continuar treballant i projectant el futur amb nosaltres fins una setmana abans de deixar-nos, a finals de 1997; qualsevol paraula o frase seria absolutament insuficient per glossar la seva vàlua professional i la seva qualitat humana. La seva absència va produir un gran impacte entre aquells que vam tenir la sort de compartir el seu treball, la seva il·lusió, la seva gran riquesa personal. Serveixin aquestes línies com a homenatge pòstum (cosa que ell no voldria) a ell, a la seva esposa i als seus fills i com a record viu de la seva presència entre nosaltres.

Encara no recuperats del cop que va suposar la pèrdua de Xavier Gil, Maite Colen de la Secció d'Ensenyament Infantil i Primari, es va veure afectada per una greu malaltia, que ens va fer témer el pitjor i de la qual afortunadament es recupera actualment.

A mitjans del mes de febrer de 1998, el relleu de la Secretaria de l'ICE el va assumir la Dra. Carmen Buisán Serradell, professora titular del Departament de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació.

Volem també expressar, des d'aquestes pàgines resum, el nostre agraïment a molts col·laboradors amb què compta l'ICE per dur a terme les diverses activitats: coordinadors i professors del CAP, formadors dels cursos de formació permanent del Departament d'Ensenyament, dels cursos d'iniciativa ICE, seminaris, assessorament, investigadors i els nombrosos centres educatius, amb els quals necessàriament hem estat en contacte per poder dur a terme tot això. Agraïment també a totes aquelles institucions que han confiat en la nostra capacitat i qualificació professional, i ens han encomanat tasques docents, d'assessorament i d'investigació.

Tots han contribuït a possibilitar la imatge d'un ICE, el de la Universitat de Barcelona, com un lloc de trobada de persones, professionals de nivells i procedències diverses per compartir inquietuds, detectar necessitats, formalitzar projectes, programar activitats i donar resposta, en la mesura que és possible, a les demandes educatives expressades i requerides per distintes instàncies de la societat catalana.

La Universitat de Barcelona pot estar orgullosa de l'activitat desenvolupada, de la presència de l'ICE, i consegüentment de la presència de la Universitat en la societat educativa i cultural de Catalunya, i dels professionals que fan possible tot això des d'una anàlisi crítica i responsable.

2. FORMACIÓ INICIAL DEL PROFESSORAT D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

Aquesta secció ha continuat la línia d'experimentació, adequació i millora de la Formació Inicial del Professorat d'Educació Secundària, a través dels cursos per a l'obtenció del Certificat d'Aptitud Pedagògica (CAP). L'objectiu prioritari d'aquests cursos és completar la formació dels llicenciats en els aspectes relacionats amb el procés d'ensenyament-aprenentatge i amb el domini de les tècniques i estratègies didàctiques de la seva àrea i especialitat.

Des de aquesta perspectiva hem prioritzat, com a criteris d'actuació i millora, els següents:

1. Optimitzar la infraestructura logística i els serveis administratius del curs: aules, transport, informació, matrícula, certificacions, nòmines, etc.
2. Establir una adequada coordinació entre els diversos cicles i mòduls del curs (programació, avaluació, criteris d'actuació, lliurament de materials, etc.).
3. Potenciar un bon coneixement de l'estructura, organització i problemàtica actual dels centres de Secundària, dels diferents òrgans de gestió i pedagògics, de les seves funcions i responsabilitats.
4. Programar el Pràcticum com a model integrat d'activitats i experiències enriquidores de l'alumne, tant en la seva formació teòrica, com en la seva preparació professional. En aquest sentit, les activitats del curs han estat concebudes com un escenari més de generació de teoria.
5. D'altra banda, hem continuat la línia d'experimentació del *Curs de Formació Inicial del Professorat de Secundària per a l'Ensenyament de les Arts Plàstiques*. Aquest curs, de caràcter experimental, organitzat conjuntament pel Departament d'Expressió Plàstica de la

Facultat de Belles Arts i l'ICE, pretén dissenyar i introduir dintre del currículum d'estudis universitaris un pla de formació teòrico-pràctic que pugui servir com a referència al que serà la futura Formació Inicial del Professorat de Secundària de les Arts Plàstiques.

6. Afavorir la dignificació professional del professorat del CAP, tant en les retribucions com en la seva formació.
7. Col·laborar amb la col·lecció de l'ICE/Horsori "*Cuadernos de Formación del Profesorado*", que es dirigeix a la formació inicial i permanent dels professors de secundària en temes tals com didàctica, psicopedagogia, legislació i organització escolar, sociologia de l'educació, etc.
8. A l'espera del desenvolupament a Catalunya del decret 1692/1995, de 20 d'octubre, que regula el *Títol Professional d'Especialització Didàctica*, continuar participant en les tasques d'informació i assessorament del nou curs.
Adequar els diversos mòduls del CAP als programes dels currículum de les matèries del CQP.
Finalment, professors universitaris i de Secundària col·laboradors del CAP, estan participant activament en l'elaboració dels programes de transició del nou CQP.

En la pàgina següent presentem un resum, per especialitats, del nombre d'alumnes i professors del CAP que han intervingut durant el curs 1997/98. Tal com es pot apreciar, hi ha un descens d'alumnes matriculats al CAP respecte al curs anterior (de 2.178 hem passat a 1.759). Les raons d'aquest descens de matrícula són diverses i complexes; una d'elles ha estat la restricció de places per a professors d'ensenyament secundari que s'ha experimentat en els darrers anys.

ESPECIALITATS	ALUMNAT	GRUPS		PROFESSORAT	
		Ds.	DI-Dc	Teoria	Tutors
ALEMANY	36	1	-	2	6
ANGLÈS	237	6	1	10	56
CASTELLÀ	212	5	1	8	50
CATALÀ	148	3	1	7	37
CIÈNCIES	86	2	1	6	24
CLÀSSIQUES	31	1	-	3	10
DIBUIX	80	2	2	5	23
FILOSOFIA	107	3	1	6	25
FÍSICA/QUÍMICA	53	2	-	5	16
FRANCÈS	29	1	-	3	29
HISTÒRIA	510	11	3	24	110
INEF	127	2	2	12	-
MATEMÀTIQUES	103	2	-	5	27
TOTALS	1.759	41	10	96	413

Especialitats, nombre d'alumnes i professors del CAP

Per últim, un any més, hem d'agrair l'ajut i col·laboració de la Divisió V (Departaments de Didàctica de l'EUFP, Facultat de Pedagogia), de les Facultats Psicologia i Belles Arts, de l'INEF i de l'IES Mundet, que ens han ofert les seves aules i ens han donat suport tècnic audiovisual i informàtic per portar a terme les tasques de formació inicial.

3. FORMACIÓ PERMANENT DEL PROFESSORAT

3.1. SECCIONS D'EDUCACIÓ INFANTIL, PRIMÀRIA I SECUNDÀRIA

Durant el present curs aquestes seccions de formació del professorat han desenvolupat l'encàrrec del Departament d'Ensenyament de planificar, organitzar i avaluar les activitats de formació del professorat no universitari de setze zones de la província de Barcelona. Han desenvolupat també diversos programes de formació de formadors, i, en general, han organitzat totes les accions pertinents per donar resposta a les necessitats formatives que planteja el professorat dels nivells esmentats en el marc del bloc B (millora de la pràctica docent) del Pla de Formació del professorat de Catalunya.

Per dur a terme aquesta tasca els tècnics de formació (un equip de professors i professores de tots els nivells educatius) s'organitzen a l'entorn de dos àmbits de treball: PLANS I PROGRAMES.

L'àmbit que denominem PLANS és el que aglutina les tasques de planificació operativa de la formació permanent, que són: detecció de necessitats formatives, planificació de les activitats de formació que donin resposta a les necessitats detectades, organització, seguiment, avaluació i gestió d'aquestes activitats.

L'àmbit de PROGRAMES té com a tasques les següents: és l'encarregat de buscar i formar un grup estable de formadors en les diferents temàtiques, elabora línies d'intervenció coordinades i coherents amb el model de formació de l'ICE, dissenya els programes base de les activitats de formació tant dels plans, com de l'oferta pròpia de l'ICE (conjunt d'activitats obertes a tot el professorat que s'ofereixen a la Tardor i al segon i tercer trimestre), marca les línies d'investigació prioritàries i en realitza el seguiment i, a partir de l'avaluació de les activitats fetes, determina les grans línies de formació i recerca que s'han

de seguir en el futur, al mateix temps que realitza propostes de publicació dels materials elaborats pels diferents grups de treball.

El nombre de programes en l'actualitat és de 23 i les accions formatives han anat encaminades, prioritàriament, a l'actualització de coneixements, i a la transmissió d'experiències pedagògiques i de nous plantejaments didàctics relacionats amb l'ESO i els nous Batxillerats.

A l'àmbit de plans s'ha treballat en el processos de detecció de necessitats i la millora del seguiment.

Encara que s'han desenvolupat totes les modalitats de formació (cursos, seminaris, grups de treball, assessoraments a centres educatius, conferències, trobades i jornades i pedagògiques...) **es manté la tendència de prioritzar modalitats d'assessorament i seminaris que afavoreixen una major participació activa del professorat i l'establiment de processos de reflexió de la pràctica i del treball cooperatiu dels equips docents.**

A continuació es presenta un resum de les activitats portades a terme en els Plans de Formació Permanent a Zones (PAFPZ) i de la resta d'activitats ofertes per l'ICE durant el present curs

3.1.1 Programa de Llengua

El Programa de Llengua ha organitzat durant aquest curs un seminari permanent per poder atendre totes les demandes de les zones sobre el tema: "Aproximació del constructivisme a l'ensenyament de la llengua escrita". La primera sessió es va dedicar a fer un diagnòstic de les necessitats per prioritzar-les, es van formular objectius i es va fer una planificació del treball de tot el curs. Aquest seminari va ser assessorat per la Liliana Tolchinsky. Els participants han estat 8: Susanna Arànega, M. Victòria Martínez, Esther Pertusa, Montserrat

Rabassa, Albert Sardans, Rosa Simó, Montserrat Virgili i Fina Vizcaino. Pel curs vinent aquest mateix seminari ha proposat fer un estudi dels llibres de text utilitzats a Primària.

El Programa també ha fet el seguiment dels següents grups de treball:

- L'ús dels mitjans a l'àrea de llengua
- Projecte integrat de llengües a l'EI i CI de Primària
- Lectura i escriptura
- Els mites clàssics a la literatura i al cinema.
- Recursos didàctics pel tractament de la diversitat a Primària

Pels cursos de TARDOR -setembre 98- s'han dissenyat 4 cursos adreçats als nous batxillerats:

1. El crèdit de modalitat: literatura catalana.
2. Crédito de modalidad: literatura española.
3. La llengua al batxillerat LOGSE: propostes i orientacions.
4. La lengua en el bachillerato LOGSE: propuestas y orientaciones.

El proper curs 98/99 d'octubre a maig tindran lloc uns col·loquis a l'Ateneu Barcelonès adreçats als professors/es d'ensenyament secundari. Els temes d'aquest col·loquis seran:

- Literatura per a joves
- Taller literari: El viatge com a font del coneixement
- De la literatura dramàtica al teatre
- Treballar la llengua i la literatura en grup pot ser divertit
- El cinema a l'aula

3.1.2 Programa de Llengües Estrangeres

Des del Programa de Llengües Estrangeres, i per poder conèixer millor les demandes de Formació del Professorat en l'Àrea de Llengua Anglesa, es va organitzar el dia 8 de setembre una sessió de Formació de Formadors per detectar necessitats, intercanviar experiències i unificar els enfocaments didàctics de la Formació Permanent del Professorat

d'Anglès com a Llengua Estrangera i per presentar les possibilitats de les noves tecnologies i recursos educatius per a la renovació pedagògica, vers el desenvolupament de competències comunicatives i tractament de la informació.

En aquesta sessió es va acordar treballar en la línia d'aplicacions didàctiques de les noves tecnologies. És per això, que pels cursos de TARDOR –setembre 98- s'ha organitzat un curs sobre aplicacions didàctiques de les noves tecnologies per a l'ensenyament de llengües estrangeres a Secundària. També s'ha fet el seguiment d'un grup de treball sobre el desenvolupament de l'autonomia en aprenents adults.

L'assessora externa d'aquest programa ha estat Neus Lorenzo Galés.

El proper curs es continuarà treballant en la línia de les noves tecnologies.

3.1.3 Programa de Matemàtiques

La tasca primordial d'aquest Programa durant el present curs ha estat la de continuar la col·laboració amb altres institucions per tal d'aprofitar esforços en la difusió d'idees innovadores en l'ensenyament de les matemàtiques. En aquesta línia hem organitzat, juntament amb el Centre de Recerca Matemàtica, el Seminari d'Innovació en l'Ensenyament de la Geometria i el Cicle de Conferències sobre *Reptes i Canvis en l'Ensenyament de la Matemàtica des d'una Perspectiva Internacional*, amb la participació de professors i professores de diferents Universitats d'Europa, Amèrica i Austràlia.

Aquesta presència d'experts internacionals ha permès mantenir contactes amb els nostres grups de treball. Així, hem pogut tenir diverses reunions, entre altres, amb els professors/es següents:

Alan Bishop (Monash University, AUSTRÀLIA)

Nicolas Balacheff (Laboratoire Leibniz, FRANCE)

Pearla Neshor (Ministry of Education and Culture, ISRAEL)

Ken Clemens (University of Newcastle, AUSTRÀLIA)

Tommy Dreyfus (Center for Technological Education, ISRAEL)

Ed Silver (University of Pittsburg, USA)

Fred Goffree (Freudenthal Institute, NEDERLAND)

Peter Hilton (SUNY at Binghampton, USA)

Kenneth Rutven (Cambridge University, UNITED KINGDOM)

Brian Bolt (University of Exeter, UNITED KINGDOM)

El contingut de les conferències i trobades ha estat recollit i traduït per tal de oferir-lo com una publicació en la Col·lecció MIE-GRAÓ. També hem iniciat converses per treballar el curs vinent sobre temes de recerca i difusió de Matemàtiques i Multiculturalisme sota la direcció de la professora Guida d'Abreu (Anglaterra).

En la mateixa línia de col·laboració amb altres institucions hem iniciat un treball conjunt amb la Associació de Professors de Matemàtiques de Barcelona (ABEAM) per tal d'oferir un programa de formació sobre les Matemàtiques en els Nous Batxillerats que sigui coherent i adaptat a les necessitats reals dels professors i professores en actiu.

De forma experimental, hem iniciat un sistema de difusió de les activitats de matemàtiques amb un mailing informàtic personalitzat amb un total de 250 professors i professores i amb la possibilitat de fer les inscripcions a través de mitjans telemàtics. El resultat ha estat satisfactori i amb un 40 % de les matriculacions dutes a terme utilitzant el correu electrònic.

3.1.4 Programa de Ciències Experimentals

Aquest Programa ha desenvolupat, durant aquest curs, com a fets més destacables, les següents tasques:

- Una línia de recerca, ja iniciada el curs 96-97, per donar resposta a alguns dels problemes més greus amb què es troba el professorat de l'ESO: el tractament de la diversitat. S'ha treballat des del punt de vista curricular, seleccionant i elaborant materials sobre el tema de l'energia, des del punt de vista físic, químic, geològic i

biològic. Els materials s'han elaborat amb diferents graus de complexitat, amb la possibilitat d'una utilització variada.

- Els grups de treball s'han centrat en dues temàtiques, la Història de la Física i la Química i la de Materials curriculars pels nous Batxillerats científics (Física).
- Altres grups de treball han estat relacionats amb recursos per a l'aula: Els sons de la natura i Recursos per l'ESO
- S'ha realitzat una taula rodona sobre l'organització dels nous Batxillerats Científics amb la presentació de diferents models.

De les activitats desenvolupades en els plans de zones destaquem les següents:

- Seminari pel professorat de Ciències Experimentals de l'ESO del Baix Llobregat (Sant Feliu)
- Seminari per treballar aspectes metodològics i didàctics del Coneixement del Medi Natural (Pallejà)

Perspectives de futur:

El Programa de Ciències Experimentals, degut a la generalització dels batxillerats el curs vinent, prioritzarà les següents tasques

- Dissenyar formació específica per al professorat que impartirà Batxillerat Científic, tant referent a la seqüenciació de continguts com a l'avaluació i metodologia.
- Treballar aspectes relacionats amb el crèdit de recerca dels batxillerats: temàtiques a investigar, metodologia de treball, avaluació.
- Donar eines per treballar una matèria nova del batxillerat " Ciències de la Terra i el Medi"
- Continuar amb la línia ja iniciada d'elaboració de materials pel batxillerat científic.
- L'actualització Científico-didàctica del COU es transformarà en l'actualització pel batxillerat LOGSE

Altres aspectes prioritaris seran:

- Treballar la temàtica Ciència i Comunicació
- Analitzar i dissenyar estratègies per la utilització de recursos extraescolars com són : els museus, els audiovisuals.

3.1.5 Programa de Ciències Socials

El Programa de Ciències Socials segueix amb la mateixa organització i integrants -Carme Duran, Dolors Sanahuja, Gemma Tribó i Maite Solé- que el curs anterior. Durant el present curs s'han desenvolupat les següents activitats:

Activitats PAFPZ

Grup de treball *Coneguem Vilanova*, de la zona de GARRAF

Grup de treball *Recursos didàctics per treballar la Colònia Güell*, de la zona de SANT BOI

Grup de Treball *L'Art integrador cultural*, de la zona de SANT FELIU

Grup de Treball *Història de Sant Quirze de Besora*, de la zona d'OSONA

Seminari *La industrialització al Baix Llobregat*, de la zona de CORNELLÀ

Assessorament al CERE Costa i Llobera sobre l'àrea en el currículum

Assessorament al CEIP Pau Vila sobre coneixement de l'entorn al Papiol.

Activitats d'iniciativa ICE

Curs *Comentari diapositives d'art* realitzat a l'Oferta Central

Curs *Comentari diapositives d'art* a realitzar a l'Oferta de Tardor 98

Curs *La Unió europea avui* a realitzar a l'Oferta de Tardor 98

Taula Rodona sobre *El nou batxillerat* i les CCSS

Grup de treball *El meu llibre de Molins de Rei*

Assessorament puntual CRP Granollers i Ajuntament per a valorar publicació materials curriculars de Primària

Previsions immediates:

- Continuació de l'orientació de la formació en el batxillerat amb previsió d'una nova xerrada-col·loqui a realitzar a mitjans d'octubre sobre *El treball de recerca*.
- Seguir impulsant el desenvolupament de treballs sobre coneixement del medi local a partir de grups de treball i assessoraments a centre.

- Disseny d'un nou curs d'art per a l'Oferta Central i un altre de caràcter més general per a Tardor.

3.1.6 Programa d'Educació Visual i Plàstica

El Programa d'Educació Visual i Plàstica ha continuat treballant en les dues línies encetades el curs 96-97.

Per una banda el Grup de Secundària, un cop analitzades les necessitats de formació del professorat de Secundària i els resultats de les activitats de formació ofertades en aquest tram educatiu, ha arribat a la conclusió que les ofertes de cursos que ha realitzat el Programa, a partir dels temes més sol·licitats pel professorat de Secundària, no tenen l'èxit que s'hauria d'esperar.

A la vista d'aquests resultats ha estudiat diferents possibilitats de formació i ha dissenyat l'estructura d'una activitat de formació que anomenarà Fòrum i que aplega característiques de les jornades i dels grups de treball.

Per altra banda, els formadors de Primària duen a terme el Projecte MAI (Museu d'Art Infantil) amb la finalitat d'informatitzar els diferents treballs de recerca realitzats a les Zones on hi ha implantació de seminaris o grups de treball de Plàstica depenents del nostre ICE. En aquests moments es disposa de l'estructura de la base de dades que ha de gestionar la informació generada pels diferents grups, i s'han format els participants en aquest projecte per poder operar amb els mitjans informàtics que són necessaris per dur a terme el Projecte. Aquest grup ha estat assessorat per Eric Ribera, membre del Programa d'Informàtica.

Els dies 8 i 9 de setembre de 1997 es va celebrar al MACBA i al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona la desena Trobada de Plàstica. El tema central d'aquesta Trobada va ser: *Art i Educació amb la intenció de analitzar l'Educació Visual i Plàstica des de diferents àmbits del coneixement.*

Una bona part dels esforços d'enguany s'han dedicat a la preparació de l'Onzena Trobada, adreçada al professorat de Secundària, i a coordinar les tasques de formació i les d'autoformació dels propis formadors.

Les perspectives de futur que es consideren són:

Experimentar noves estratègies de formació permanent per a la Secundària obligatòria.

Dissenyar formació específica per al Batxillerat Artístic.

Establir processos de formació a partir del Projecte Museu d'Art Infantil

Treballar la ciutat com a recurs per a l'Educació Visual i Plàstica.

3.1.7 Programa d'Educació Tecnològica

S'ha organitzat i impartit un curs d'actualització científica, tècnica i didàctica de l'àrea a la Secundària obligatòria, de 120 h lectives.

S'ha possibilitat la conferència "Tecnologia, ciència i societat" en el marc del lliurament dels premis Pau Vila, donada per Eduard Aibar, membre del Programa.

Han estat treballant dos grups de treball iniciativa ICE:

Les tecnologies de la informació i la comunicació a l'àrea de tecnologia de l'ESO
(fruit d'aquest grup de treball s'ha generat una incipient pàgina web -
<http://161.116.20.200/Tecnonet2>).

Anàlisi de llibres de text a l'àrea de tecnologia.

3.1.8 Programa d'Educació Física

El Programa d'Educació Física ha centrat els seus esforços a dissenyar activitats de formació que siguin el complement de la formació inicial dels especialistes en aquesta àrea tant a Educació Primària com a Secundària.

S'ha centrat en la programació de temes específics centrats en l'expressió corporal i en aquelles disciplines esportives que no s'han tractat de forma generalitzada en els currículums del centres, curses d'orientació i rugbi.

Per altra banda, s'ha mantingut el grup de treball sobre educació postural perquè es valora que és un tema poc treballat i que des de l'Educació Física es poden donar solucions que afecten a l'activitat física dels alumnes en qualsevol situació escolar.

S'han realitzat dues reunions de coordinació dels formadors que han realitzat alguna activitat de formació. Una de les funcions d'aquestes reunions ha estat analitzar les demandes de les Zones i s'ha vist la necessitat d'establir circuits de formació a Primària, sobretot entre els professors especialistes d'Educació Física, perquè s'ha detectat la necessitat de coordinar els mestres d'Educació Física de les diferents escoles d'una mateixa Zona.

Els membres del Programa han col·laborat en l'organització de les Setenes Jornades d'Educació Física conjuntament amb L'Ajuntament de Barcelona i el Departament de Didàctica de l'Expressió Musical i Corporal de la Universitat de Barcelona.

Perspectives de futur:

Potenciar l'expressió corporal

Proposar circuits de formació a les Zones

Dissenyar estratègies per mantenir i augmentar els seminaris de formació inicial de Zona.

Iniciar treball d'aprofundiment en els Seminaris de Zona consolidats

Treballar l'educació postural a Primària

3.1.9 Programa de Llengües Clàssiques

Aquest Programa s'ha centrat fonamentalment en donar eines al professorat que ha d'afrontar el repte dels nous ensenyaments. Destaquem dues activitats:

- Les descrites dins del Programa d'Actualització Científico-didáctica per a professorat de COU (veure apartat 3.4.)
- El curs *Noves metodologies per a uns nous ensenyaments*, organitzat amb l'objectiu de posar a l'abast del professorat les noves propostes metodològiques per a l'ensenyament de les llengües clàssiques, que actualment es duen a terme en alguns centres del nostre país, a fi de ajudar a afrontar els canvis que comporta l'ensenyament del llatí i el grec en el marc dels nous ensenyaments.

El curs vinent es continuarà treballant en la mateixa línia amb l'objectiu de donar suport als nous reptes educatius.

3.1.10 Programa de Filosofia

Hem donat continuïtat a les tasques iniciades en anys anteriors: orientació principalment de la didàctica de la Filosofia i l'Ètica a l'ESO, al batxillerat i al COU.

Activitats de formació inicial.

- Formació de professors del CAP, cicle teòric i pràctic (Proporcionar material bibliogràfic, trobades entre professors, curssets...)
- Elaboració de materials per a la teoria i les pràctiques d'observació i intervenció.

Activitats de formació permanent.

- *Recerca didàctica*: s'ha aprofundit més en el programa **Didactex** per l'ensenyament del comentari de textos en Filosofia, amb suport informàtic.
- *Elaboració de materials curriculars* per l'ensenyament de l'Ètica i Filosofia.
- *Conferències*: dintre del programa "*Continguts curriculars per a professors de Filosofia*" hem portat a terme les següents conferències: *La noció de eidos en Platón*, a càrrec del professor Felipe Martínez Marzoa; *La transvaloración de los valores en Nietzsche* a càrrec del professor Francisco Bengoechea i *Foucault y la crítica al poder*, a càrrec del professor Santiago López Petit.
- Taula Rodona: "*La Filosofia en l'Ensenyament Secundari*" a la Facultat de Filosofia.

Coordinació amb altres grups de treball i intercanvi de experiències.

- Catalunya:
  - Comissió de Filosofia del Col·legi de Llicenciats. M.Satué
  - Societat catalana de Filosofia.
  - Seminari Permanent de Filosofia de la Universitat Autònoma. P.Fibla
  - Institut de recerca de la Filosofia. Projecte 6-18.

- Estat espanyol:
  - Societat espanyola de professors de Filosofia. L.M.Cifuentes
  - Societat d'estudis utilitaristes. Esperança Guisan.
  - Instituto de "Filosofia para niños". F.García
  - Departament de Didàctica de la filosofia de les Facultats d'Educació de Sevilla i Santiago.
  - "*Grup embolic*" de València.
  - Grup de treball de Filosofia del Centre de Recursos de Tenerife.
  - Grup sobre el "Mejoramiento de la enseñanza de la Filosofia" de Buenos Aires.
  - Suport a la coordinadora estatal i de Catalunya sobre la defensa de la presència de la Filosofia en els currículum d'ensenyament secundari.

3.1.11 Programa d'Educació Musical

El Programa de Música ha dedicat la major part del seus esforços a l'organització de les II Jornades de Música i a la coordinació de tres grups de treball que han centrat les seves temàtiques en aspectes del currículum de l'Educació Secundària.

La coordinació dels formadors ha estat difícil perquè bona part d'aquests no es dediquen a la docència en l'ensenyament obligatori i postobligatori, generalment amb uns horaris incompatibles amb els formadors que provenen de les Escoles de Primària i dels Instituts de Secundària, la qual cosa ha dificultat trobar hores comunes per poder realitzar sessions de coordinació.

S'ha realitzat un petit sondeig de les necessitats de formació cara a un futur proper, i es plantegen com a temes a treballar:

Música i interculturalisme

Música i mitjans de comunicació

La investigació a l'Educació Musical

Les línies de treball en les que es creu oportú concentrar els esforços del Programa són:

Consolidar les Jornades de Música

Reconsiderar els grups de treball existents i si s'escau plantejar-ne de nous

Cercar noves modalitats de formació permanent que responguin a la realitat i necessitats dels docents de música

3.1.12 Programa d'Educació en Valors

Un dels principals objectius del Programa (PEVA) ha estat la seva difusió, en els diferents àmbits educatius interessats per la temàtica dels valors. Així doncs, s'ha realitzat un díptic i el disseny de la pàgina Web on s'exposa la diversitat de propostes de que disposa el programa des dels seus inicis, així com les modalitats de formació i assessorament que pot oferir a nivell d'educació infantil, primària i secundària.

S'han dut a terme les següents activitats de formació, proposades directament des de l'ICE:

- 1) Curs de tardor sobre "La integració dels valors en el PEC dels centres de secundària" (octubre).
- 2) Curs sobre "L'autoestima del professorat" en el Centre de Secundària de Sant Joan d'Espí (desembre-maig).
- 3) Curs sobre "Estratègies per educar en valors a l'aula" al Centre de Recursos Pedagògics de Sant Martí de Provençals.

4) Grups de treball:

- Grup de Secundària: l'objectiu del grup és arribar al tercer nivell de concreció de les diferents àrees curriculars pel que fa a l'educació en valors. S'ha estudiat la possibilitat d'utilitzar la Colecció de Vídeos en algunes àrees de secundària.
- Grup de Telemàtica i Valors: ha animat activitats telemàtiques de primària i secundària i s'ha encarregat del disseny de la pàgina Web.

5) Seminari d'avaluació en Educació en Valors: l'objectiu ha estat dissenyar un instrument vàlid per a que el professorat de primària i secundària el pugui utilitzar per aquesta àrea. Han participat 25 professors de diferents centres d'educació de primària i secundària, tant públiques com privades.

Altres activitats que s'han demanat a través de l'ICE:

6) Cicle de 3 conferències sobre "Educació en valors i multiculturalitat", organitzat per l'àrea d'Educació de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat.

7) Conferència "Educar en valors: La coeducació", organitzat per l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona, dins de les activitats programades pel "Consell de Coordinació Pedagògica".

8) Presentació de la Col·lecció de Vídeos sobre *Educación en Valores* al Casal del Mestre de Granollers.

Pel fa a les activitats relacionades fruit del Conveni de Col·laboració amb la "Organización de Estados Iberoamericanos para la Educación, la Ciencia y la Cultura" (OEI), cal destacar-ne les següents:

- Organització d'una estada de formació ("Pasantía") de 21 professionals de l'educació becats pel Ministeri d'Educació de Xile durant els mesos de novembre i desembre de 1997. Varen realitzar un Seminari de Formació teòrica sobre "Educació en Valors" i van

estar, al llarg de dues setmanes, observant i col·laborant en les activitats d'educació en valors en centres de primària i secundària on s'implementen des de fa uns aquests programes. L'experiència va ser molt profitosa, tant pels participants com pel professorat del Seminari. Després de l'avaluació excel·lent que ha rebut, està previst que l'activitat es repeteixi quatre cursos més.

- Assessorament per a realitzar “Projectes Nacionals d'Educació en Valors” a diferents països membres de la OEI: El Salvador, Guatemala, Colòmbia i Paraguai. Per a realització dels assessoraments esmentats el PEVA-ICE s'encarrega d'organitzar la documentació adient per a poder realitzar les activitats corresponents.
- Participació en 2 taules rodones sobre “Educació en Valors” a la Televisió Educativa Iberoamericana amb l'objectiu de difondre la Col·lecció de Vídeos *Educación en Valores*, produïda per la OEI amb col·laboració de l'ICE.

El PEVA-ICE participa conjuntament amb diferents institucions educatives i ONGs en la publicació d'un butlletí especialitzat en Educació en Valors, que porta el títol de “Senderi”. L'ICE s'encarrega de la distribució d'un nombre d'exemplars a diferents institucions.

Perspectives de futur:

El curs vinent es continuaran les activitats de formació iniciades. Cal destacar l'organització, per part del PEVA-ICE, del programa de Postgrau “Formació de formadors en educació en valors i desenvolupament moral”, que tindrà lloc en el període octubre-desembre de 1998.

3.1.13 Programa d'Acció Tutorial

Durant aquest curs s'ha acabat el treball iniciat el curs passat al voltant del tema de com atendre la diversitat des de l'activitat externa a les àrees curriculars, lligant-ho amb l'acció tutorial. En aquest sentit ha estat en funcionament el grup de treball iniciativa ICE “Com treballar la diversitat i l'acció tutorial a l'ESO”.

Es té la voluntat de potenciar aquest Programa durant el proper curs amb aplicacions a l'ensenyament primari, secundari i a la pròpia Universitat de Barcelona.

3.1.14 Programa d'Informàtica

Aquest programa ha continuat desenvolupant la línia d'activitats dutes terme el curs passat. Realitzat una anàlisi de les activitats d'aquest any acadèmic 97-98, s'extreuen les següents conclusions:

- S'ha reduït el nombre total d'activitats passant de 28 a 22 (i, evidentment, també s'ha produït una davallada d'alumnat) que sembla respondre a que s'han aconseguit els objectius de formació del professorat com a usuaris de programes informàtics.
- S'han potenciat els cursos d'aplicació educativa de programes genèrics i específics i s'han realitzat menys cursos dirigits a la introducció en l'ús de programes informàtics.
- S'han incrementat els assessoraments a centres educatius en informàtica aplicada.
- S'ha produït un ajust de les demandes a les necessitats reals de formació fet que permet continuar amb els objectius planificats per aquest Programa.

Perspectives de futur:

La orientació d'aquest Programa, en la planificació del curs 98-99, es concreta en tres blocs d'actuacions, tenint en compte les necessitats reals del col·lectiu d'usuaris de la informàtica en educació.

- a) Activitats d'informàtica més generals.
- b) Activitats d'aplicacions multimedia.
- c) Activitats d'assessorament a centres en informàtica aplicada.

3.1.15 Programa de Comunicació Audiovisual

El Programa de Comunicació Audiovisual ha dedicat la major part del seus esforços a organitzar el Fòrum Educació i Televisió i a la coordinació de quatre grups de treball que han centrat les seves temàtiques en els valors en la televisió i aspectes didàctics de comunicació audiovisual en general i en particular en el camp de la tecnologia i de la llengua.

Aquest Programa ha centrat la temàtica a treballar en Educació i Televisió perquè l'oferta de formació sobre aspectes de la comunicació audiovisual és molt variada i es fa des de diferents institucions. El Programa ha valorat que les relacions entre la televisió, el seu valor educatiu, l'educació dels espectadors, els valors socials i individuals que transmet... són temes de reflexió teòrica i didàctica que pocs grups han desenvolupat a Catalunya.

Per aquesta raó les perspectives de futur que es preveuen treballar els propers cursos són:

Educació i Televisió

Televisió i Valors

Relació entre Mitjans Audiovisuals i Informàtica

3.1.16 Programa d'Educació Ambiental

El Programa d'Educació Ambiental ha elaborat una enquesta per conèixer: les necessitats reals de formació del professorat en tots els nivells educatius i les experiències realitzades en diferents centres de Catalunya.

Els grups de treball han tingut com a temes preferents la idea de l'educació ambiental com a globalitzadora, desenvolupant els temes següents: “ Els crèdits de síntesi: L'aigua,” , “ Una escola un entorn”, “ El crèdit de síntesi i l'educació ambiental”.

Els components del grup han format part de la comissió del Departament d'Educació Ambiental per l'elaboració del currículum d' Educador ambiental.

Perspectives de futur

- Dissenyar un curs presencial/no presencial per Internet
- Jornada d'intercanvi d'experiències
- Continuar amb la temàtica iniciada aquest any sobre l'ambientalització del currículum
- Iniciar dues línies de treball: Metodologia i Educació Ambiental: Els Eixos Transversals; Com tractar des de cada una de les àrees l'E.A.
- Assessorar a centres per "ambientalitzar" el currículum

3.1.17 Programa d'Interculturalisme

Al llarg d'aquest curs 1997/98 l'equip s'ha centrat en els següents aspectes:

- Finalitzar la investigació sobre producció i reproducció de l'altre cultural: el cas de l'islam i el món àrab.
- Després de la publicació del llibre *El islam en las aulas*, hem treballat en la seva difusió i presentació.
- S'han explorat nous terrenys en el camp de l'educació intercultural i per al desenvolupament. Fruit d'aquesta iniciativa s'han realitzat treballs en relació al consum, el comerç just i les relacions Nord/Sud. En aquest sentit s'ha organitzat un seminari de formació interna amb professionals catalans i d'altres zones de l'estat espanyol. També, en aquest sentit, s'ha treballat en l'elaboració d'una oferta formativa externa, que es concreta en un seminari a realitzar en el marc de Tardor 98.
- S'ha treballat en l'elaboració del llibre, editat per Horsori, *Diferencias sociales i desigualdades educativas*, conjuntament amb Anna Escofet, Pilar Heras i José Luís Rodríguez.
- S'ha treballat en la difusió del projecte EDUALTER: Centre de recursos sobre educació intercultural, per la pau i el desenvolupament. En aquest sentit es va organitzar un seminari extern de l'ICE.
- S'ha col·laborat en la definició d'un programa formatiu a la zona de Garraf sobre el tema de l'educació amb nens i nenes marroquins.

Perspectives de futur:

Davant el fet que ja feia prop de tres anys que s'estava col·laborant en el projecte "Visquem la Diversitat", que aquest assolía un nivell important de difusió –prop de 200 escoles, 10.000 alumnes...-, i que veiem com s'estava entrant en una inèrcia poc engrescadora i que reproduïa certs "tics" negatius, hem estat treballant en l'elaboració d'una proposta d'avaluació del projecte que es pretén realitzar en el proper curs.

3.1.18 Programa de Diversitat

L'envergadura d'aquest Programa (59 activitats durant aquest curs) ha conduït a la subdivisió en tres subprogrames amb coordinadors independents:

- a) Formació per professors i Centres d'EE i demandes sobre temes de Necessitats Educatives Especials. (Coordinador: Xavier Blecua)
- b) Diversitat en Primària (Coordinadora: Nilda Vainstein)
- c) Diversitat en Secundària (Coordinador: Joan Pijoan)

Hem de destacar l'increment en la demanda de Centres de Secundària que ha passat del 20% en el curs 1996-97 al 30,5% en aquest curs. Això ha provocat que durant aquest any hem iniciat converses amb Carne Panchón (UB), Joan Pijoan (psicopedagog) i Laura Canedo (psicòloga) per tal de dissenyar una intervenció coherent amb les noves demandes generades als instituts amb la implantació de la Educació Secundària Obligatoria. Igualment, veiem la necessitat de treballar la formació dels professors i professores psicopedagogs dels instituts. Per aquest motiu s'han iniciat converses amb col·lectius d'aquests professionals en actiu i amb Eduard Martínez, del Grup EREA de la Universitat de Barcelona, per dissenyar las activitats de formació dels psicopedagogs de cara al futur.

En la mateixa línia d'intervenció es va col·laborar en l'organització de les *Primeres Jornades de Reflexió i Formació del Professor de Psicologia i Pedagogia* els dies 5, 6 i 7 de febrer de 1998 amb assistència de 250 professionals i amb comunicacions de professors de cinc Universitat Catalanes i de psicopedagogs del País Basc, Comunitat Valenciana i Comunitat de Madrid.

La Formació de Formadors del curs vinent es centrarà en temes relacionats amb Adolescència i Educació.

3.1.19 Programa de Formació Professional

Durant aquest segon curs en el que l'ICE de la UB ha programat activitats formatives dirigides al professorat de Cicles Formatius, d'una forma més sistemàtica s'han pogut assolir els objectius més importants que ens vàrem marcar i que ara comentarem:

- Gran part del professorat de les Famílies Professionals en les què tenim competència ens identifica com una de les institucions que pot oferir formació de les seves àrees. En aquest sentit quan ens demanen informació ja no és freqüent que ens confonguin amb altres institucions i la majoria ja ens ubiquen en el Campus actual.
- Programar activitats que puguin interessar al professorat per la seva actualització científico-tècnica i la seva aplicació a l'aula. Podem dir que les activitats que s'han planificat han tingut el criteri de ser temàtiques sobre les quals o bé fins ara no s'havia ofert formació, no només des de la nostre entitat sinó per cap altra, o bé el professorat ha manifestat el seu interès a través d'una detecció de necessitats que va realitzar la Subdirecció General de Formació del professorat del Departament d'Ensenyament.
- Que el professorat pugui participar, d'una manera eficaç, en l'avaluació del curs, de manera que millori actuacions posteriors. S'ha fet un seguiment de cada activitat, demanant l'opinió justificada de cada participant i en especial sobre els canvis que podrien introduir-se per tal d'arribar més a les expectatives del professorat.

Enguany s'han realitzat 13 cursos dels 15 previstos i han continuat dos grups de treball de l'any anterior, activitats recollides en la taula de la pàgina següent.

Títol de l'activitat	Calendari	Hores	Matrícula
L'anglès als CF de Comerç i Secretariat	oct.-desembre	20	11
Cosmetologia aplicada	octubre-gener	30	21
Marxandatge i aparadorisme (2 ^a edició)	nov-desembre	30	15
La programació del crèdit de síntesi en el CF de cures, aux. d'infermeria	febrer-abril	18	16
Tecnologies de la informació a les ciències de la salut	febrer-abril	30	17
Investigació comercial	juny-juliol	25	15
Aparadorisme pràctic	juny-juliol	25	12
Control de Qualitat	juny-juliol	26	24
Tècniques d'aplicació de pròtesi capil·lar	juny-juliol	25	13
Tècniques d'ajuda odontològica (4 ^a edició)	juny-juliol	30	19
El Secretariat: funcions	juny-juliol	25	19
Comunicació: element de gestió en l'atenció al client	setembre	30	23
Pla de Màrqueting	setembre	30	19

Activitats del Programa de Formació Professional (curs 1997-98)

L'avaluació general d'aquest any acadèmic ha estat en general molt positiva, i ens servirà per introduir algunes modificacions que permetran un major ajustament a les demandes del professorat.

3.1.20 Programa d'Educació Infantil

El Programa d'Educació Infantil ha desenvolupat la seva activitat fonamentalment donant resposta a les necessitats detectades als Plans de Formació a Zones.

En conjunt s'han portat a terme 54 activitats. Per altra banda també han funcionat dos grups de treball:

- L'ensenyament-aprenentatge del llenguatge literari a parvulari 5 anys
- Material didàctic a partir de productes reciclats. Una educació medioambiental

Han participat com a formadors i formadores un conjunt de professorat de tots els nivells educatius.

Seguint la tradició de cursos anteriors s'han celebrat dues jornades de Formació de Formadors, celebrades els dies 4 de febrer i 16 de maig.

Tenint en compte que la major part d'assessoraments corresponien al cicle 0/3 anys, s'ha intentat fer una anàlisi i valoració per millorar la tasca dels formadors.

Com a projecte de futur cal esmentar que s'està treballant en el disseny d'unes Jornades per a professionals i persones interessades en l'Etapa d'Educació Infantil que es celebraran durant el curs 1998-99

3.1.21 Programa de Coeducació

La tasca realitzada durant el present curs ha estat la d'iniciar, presentar i divulgar el Programa. De les accions realitzades que fan relació als objectius específics del Programa, es poden destacar les següents:

- Constituir un grup per un Seminari Permanent amb persones vinculades al Departament del DOE amb la col·laboració de Remei Arnaus, Virginia Ferrer, Cristina Alonso, Asunción López, Maite Fonollosa, Marta Caramés, Zulma Caballero i per part de l'ICE, Maite Solé, Olga Herrero, Anna Escofet i Maite Mases; ha assumit la coordinació d'aquest seminari Antonia Carreño, del departament de THE, que per motius de baixa per maternitat s'ha ajornat pel curs vinent.

- Mailing d'aproximadament 400 cartes adreçades als centres que sociològicament representen al conjunt de centres vinculats a l'ICE, amb la intenció de recollir dades per fer un informe de l'estat de la qüestió actual en relació al tema de la coeducació en els centres i a les necessitats de formació permanent del professorat. S'han rebut unes 100 respostes i són responsables de l'anàlisi i de l'elaboració d'un informe Anna Escofet i Olga Herrero
- Olga Herrero ha construït una base de dades amb documents i bibliografia sobre el tema. Per internet ha aconseguit comunicar-se amb institucions i grups dedicats a la temàtica per estar en contacte, rebre i divulgar les tasques realitzades.
- Hem atès la demanda d'unes Jornades a St. Boi que, malgrat que pertany a aquest ICE, no comptaven amb la nostra col·laboració, ja que és l'ICE de la UAB qui fa els assessoraments d'aquest tema en la zona.
- Com a ICE estem participant en el grup tècnic de treball Acció Coeducativa en el marc del Projecte Educatiu de la Ciutat. Les aportacions fetes se situen en el marc de la formació permanent del professorat.
- Entrevista divulgativa en la Revista Docència (USTEC-STEs) per donar a conèixer la creació del Programa.
- Participació en les Jornades de Mirades de Dones en la Setmana d'Extensió Universitària de la Divisió, amb l'aportació de l'exposició sobre Dones Filòsofes.
- Col·laboració de dues persones de secundària amb el programa d'Educació en valors per elaborar materials coeducatius per secundària i fer-ne el manteniment i l'actualització amb l'editorial Praxis.
- Participació en la II Universitat d'estiu d'estudis de Gènere en un taller de 5 hores amb el títol de *Complexitat i coeducació: una realitat subjectiva*.

3.1.22 Programa d'Avaluació

La supressió del Programa com a tal i la seva incorporació a Metodologia i Organització pensem que serà més clarificador de cara a l'equip de formadors i formadores d'aquest programa i de les orientacions per desenvolupar les activitats.

Parlar d'avaluació requereix parlar de metodologia, de currículum, de PCC, etc., ja que plantejar-se què i com avaluar, té relació directa amb el què i com ensenyar.

S'ha constatat la necessitat de fer unes trobades per millorar l'atenció a les demandes d'avaluació a l'ESO i buscar línies comunes d'actuació. Assumeix aquesta formació en Juan Carlos Hernando, del GAIU, i s'ha deixat pel setembre donat que ha tingut un petit accident que ha impedit trobar-nos a les dates previstes.

De cara al curs vinent cal impulsar aquest Programa ja que la valoració global de cara a iniciatives, a la coordinació i a la creació d'un grup de treball no han estat satisfactòries.

Està costant molt consolidar unes línies de treball, malgrat que s'han fet intents i que per diverses raons han anat fracassant. Una de les dificultats ha estat el pas d'un enfoc d'instruments quantitius d'avaluació a un tipus d'avaluació més qualitativa i procedimental que requereix un procés de reelaboració i per tant cal més formació en aquest sentit.

També ha coincidit amb un moment d'implementació de l'ESO, i s'ha produït un excés de demanda que ha desbordat les previsions del Programa i que ha fet que ens hàgim preocupat més d'atendre les activitats, (fins i tot de vegades hem hagut d'esperar que acabes una, per poder iniciar-ne una altra) que no d'aprofundir en la temàtica.

3.1.23 Programa de Primària-PCC

Una de les necessitats durant el curs ha estat la de clarificar les funcions d'aquest Programa, perquè inicialment atenia als temes relacionats amb organització i metodologia a Primària (encara que en algunes demandes eren sobre Infantil i Primària), i amb la incorporació del PCC (que abastava demandes de Primària i Secundària) ha anat ampliant el ventall de tal manera que ha estat necessària una revisió.

De cara al curs vinent es modifica el nom i el contingut del programa en Metodologia, Organització i Avaluació i s'inicia un programa nou sobre Projectes de Treball, atenent a les demandes de Primària i Secundària (els dos programes amb la col·laboració de Carme Albaladejo pel que fa a les demandes de Secundària).

En relació a les formadores sobre Projectes de Treball ha sorgit un grup de treball que, amb el títol *Què aprenen els docents?*, aprofundeixen en les concepcions i la pràctica al voltant de Projectes. Aquest grup ha estat coordinat per Montse Ventura.

El grup Minerva, avalat per l'ICE, va elaborar un Projecte de Recerca sobre *¿Cómo aprenden los profesores y los alumnos cuando el currículum se organiza mediante Proyectos de Trabajo?*.

Vinculat a aquest Projecte de Recerca s'han organitzat unes Jornades sobre *Repensar l'Educació des dels Projectes de Treball*, els dies 26 i 27 de Juny. El Grup Minerva farà un informe sobre les Jornades i la seva valoració durant el mes de setembre del 98.

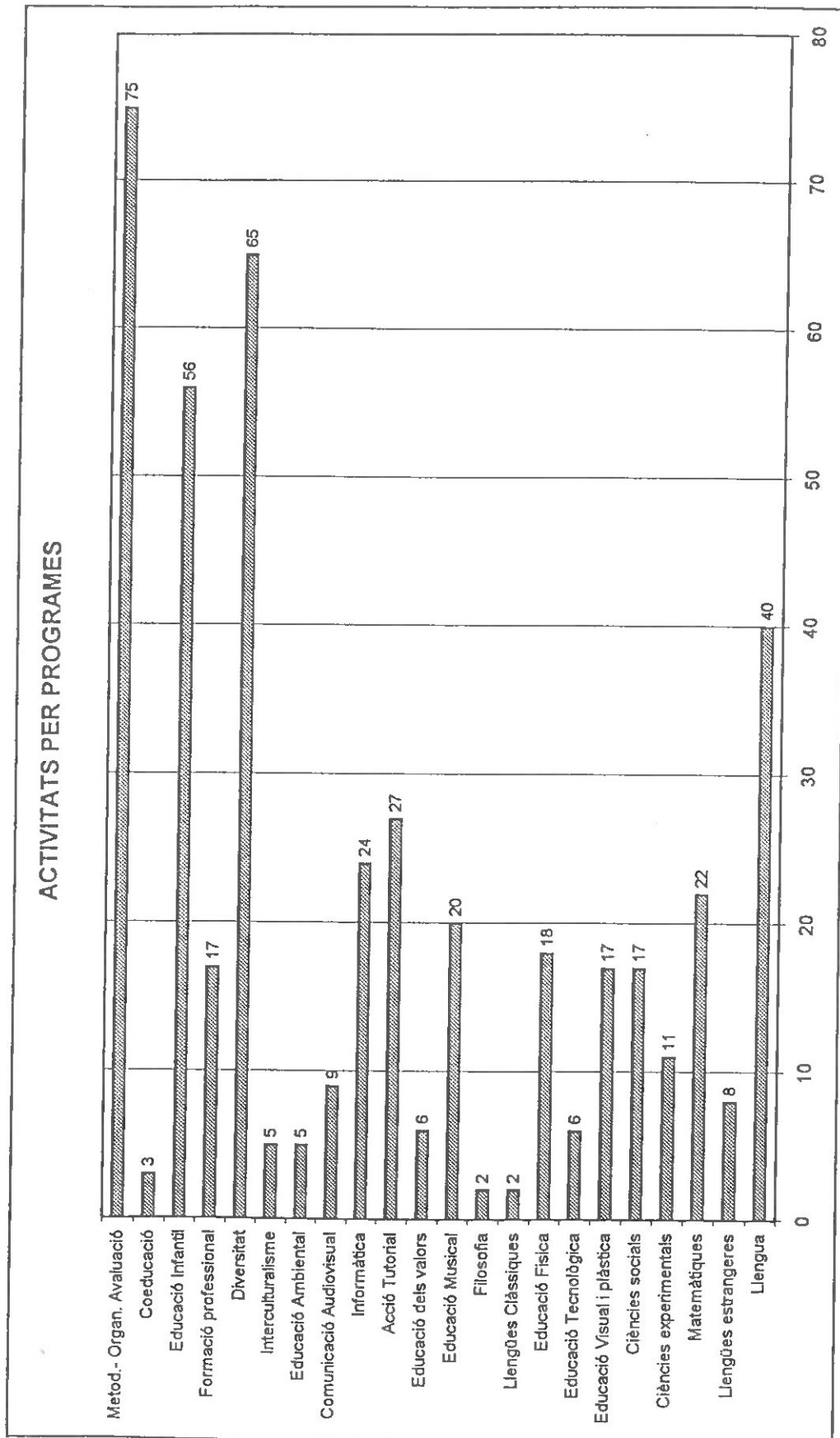
3.2. RESUM D'ACTIVITATS I ALUMNAT: TABULACIÓ I GRÀFIQUES

A continuació es presenten les taules i gràfiques de la distribució de les activitats de cada programa (oferta central, Tardor,...) i les corresponents a l'alumnat matriculat. També es poden consultar les taules per Zones i modalitats (activitats i alumnat matriculat) i les corresponents a les activitats organitzades per nivells educatius (zones i alumnat matriculat)

3.2.1 Per plans i programes

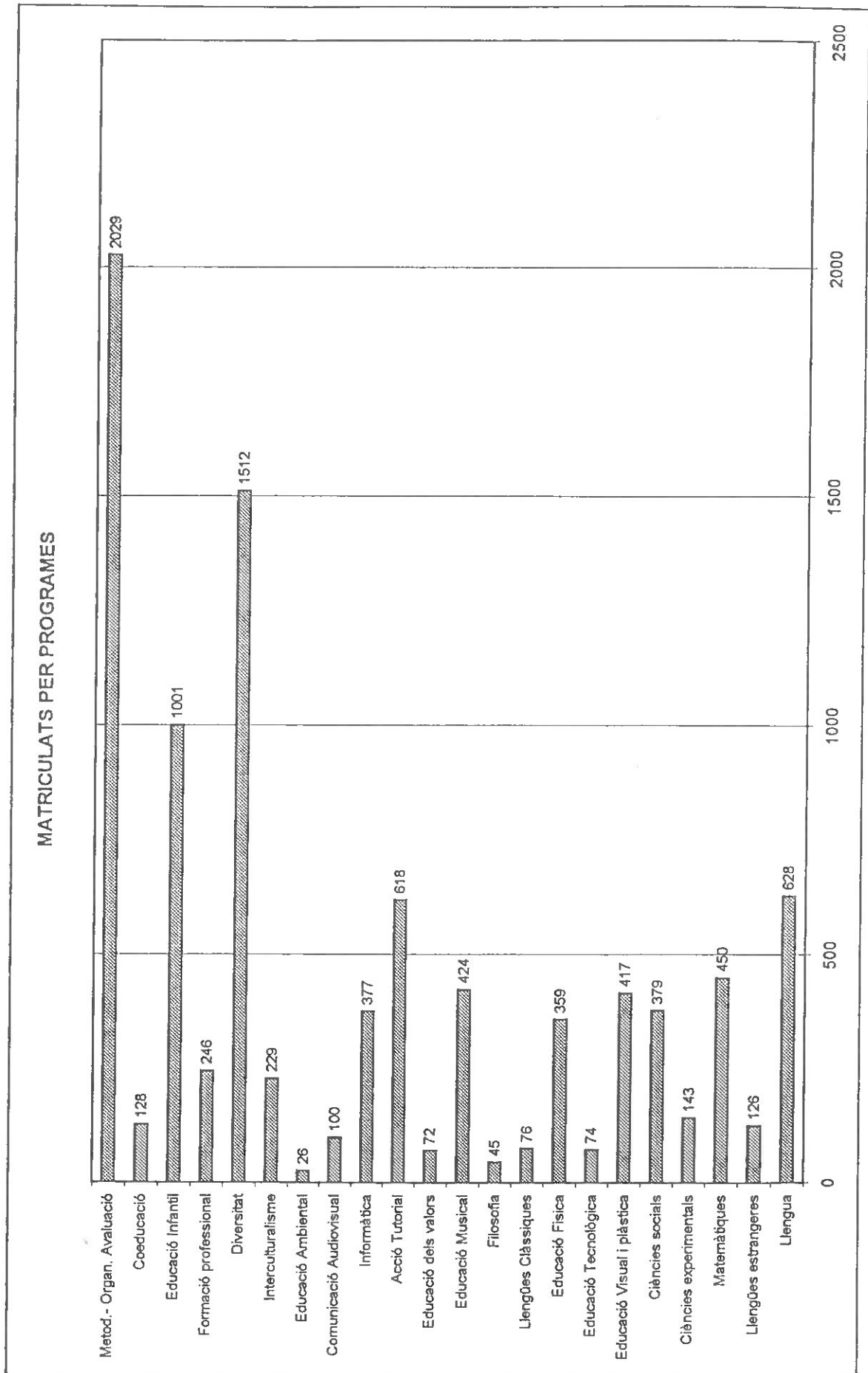
Distribució de les activitats de cada programa

PROGRAMES	PAFPZ	TARDOR	O. CENTRAL	INIC. ICE	TOTALS
Llengua	37	1	1	1	40
Llengües estrangeres	6	1	1	0	8
Matemàtiques	19	0	0	3	22
Ciències experimentals	8	0	0	3	11
Ciències socials	10	2	2	3	17
Educació Visual i plàstica	14	0	0	3	17
Educació Tecnològica	2	1	0	3	6
Educació Física	14	1	2	1	18
Llengües Clàssiques	0	0	1	1	2
Filosofia	0	0	0	2	2
Educació Musical	13	0	2	5	20
Educació dels valors	2	1	0	3	6
Acció Tutorial	22	2	1	2	27
Informàtica	16	6	2	0	24
Comunicació Audiovisual	3	1	1	4	9
Educació Ambiental	2	0	0	3	5
Interculturalisme	3	0	1	1	5
Diversitat	64	0	0	1	65
Formació professional	0	0	2	15	17
Educació Infantil	49	0	3	4	56
Coeducació	1	0	0	2	3
Metod.- Organ. Avaluació	72	0	1	2	75
TOTAL	357	16	20	62	455

Matriculats a les activitats per programes i plans

PROGRAMES	PAFPZ	TARDOR	O. CENTRA	INIC. ICE	TOTALS
Llengua	587	13	16	12	628
Llengües estrangeres	87	19	20	0	126
Matemàtiques	321	0	0	129	450
Ciències experimentals	83	0	0	60	143
Ciències socials	141	32	56	150	379
Educació Visual i plàstica	291	0	0	126	417
Educació Tecnològica	26	12	0	36	74
Educació Física	290	18	45	6	359
Llengües Clàssiques	0	0	26	50	76
Filosofia	0	0	0	45	45
Educació Musical	358	0	41	25	424
Educació dels valors	27	23	0	22	72
Acció Tutorial	549	27	21	21	618
Informàtica	263	83	31	0	377
Comunicació Audiovisual	43	23	14	20	100
Educació Ambiental	11	0	0	15	26
Interculturalisme	184	0	20	25	229
Diversitat	1362	0	0	150	1512
Formació professional	0	0	36	210	246
Educació Infantil	855	0	64	82	1001
Coeducació	72	0	0	56	128
Metod.- Organ. Avaluació	1883	0	20	126	2029
TOTAL	7.433	250	410	1.366	9.459

3.2.2 Per zones i modalitats

Activitats per zones i modalitats

ZONES	Cursos	Seminaris	Grups treball	Assessoraments	Altres	TOTAL
S. Feliu de Ll.	1	7	3	5	2	18
S. Boi de Ll	2	3	5	12	2	24
Cornellà	8	4	1	15	0	28
S. Vicenç- Molins	0	9	4	5	0	18
Garraf	4	4	1	7	1	17
Alt Penedès	1	10	0	7	1	19
Osona	8	10	6	8	2	34
Vallès Or. Granollers	9	9	2	20	5	45
Vallès Or. Mollet	10	4	1	12	1	28
Vallès Or. S. Celoni	0	4	0	6	2	12
BCN- S. Martí	5	7	2	6	2	22
BCN-S. Andreu	1	5	2	10	0	18
BCN- Eixample	6	5	0	9	0	20
BCN- Sarrià- S. Gervasi	0	1	2	9	1	13
BCN- Nou Barris	1	6	0	13	2	22
BCN- Sants- Montjuïc	3	5	1	10	0	19
Oferta central	20	0	0	0	0	20
Tardor	16	0	0	0	0	16
TOTALS	95	93	30	154	21	393

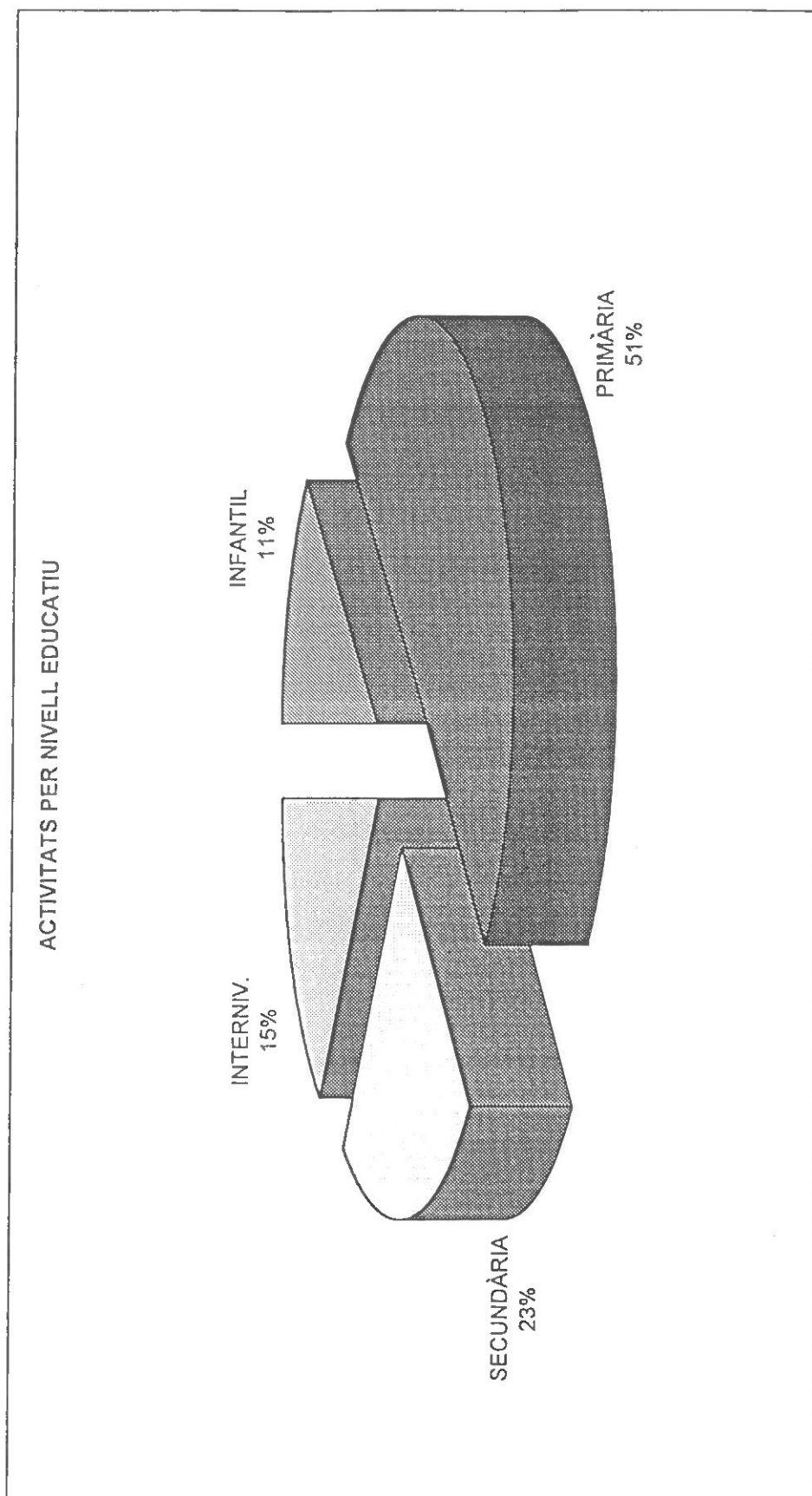
Matriculats per zones i modalitats

ZONES	Cursos	Seminaris	Grups treball	Assessoraments	Altres	TOTAL
S. Feliu de Ll.	25	124	32	71	120	372
S. Boi de Ll	29	62	54	169	125	439
Cornellà	146	56	6	242	0	450
S. Vicenç- Molins	0	137	30	73	0	240
Garraf	90	51	7	170	50	368
Alt Penedès	25	190	0	107	30	352
Osona	154	204	47	130	215	750
Vallès Or. Granollers	246	184	15	458	356	1259
Vallès Or. Mollet	183	79	5	170	182	619
Vallès Or. S. Celoni	0	65	0	84	195	344
BCN- S. Martí	82	123	10	78	135	428
BCN-S. Andreu	20	115	25	156	0	316
BCN- Eixample	137	105	0	147	0	389
BCN- Sarrià- S. Gervasi	0	25	45	167	100	337
BCN- Nou Barris	13	154	0	212	126	505
BCN- Sants- Montjuïc	45	101	11	108	0	265
Oferta central	410	0	0	0	0	410
Tardor	250	0	0	0	0	250
TOTALS	1855	1775	287	2542	1634	8093

3.2.3. Per zones i nivells educatius

Relació d'activitats organitzades a diferents zones per nivells educatius

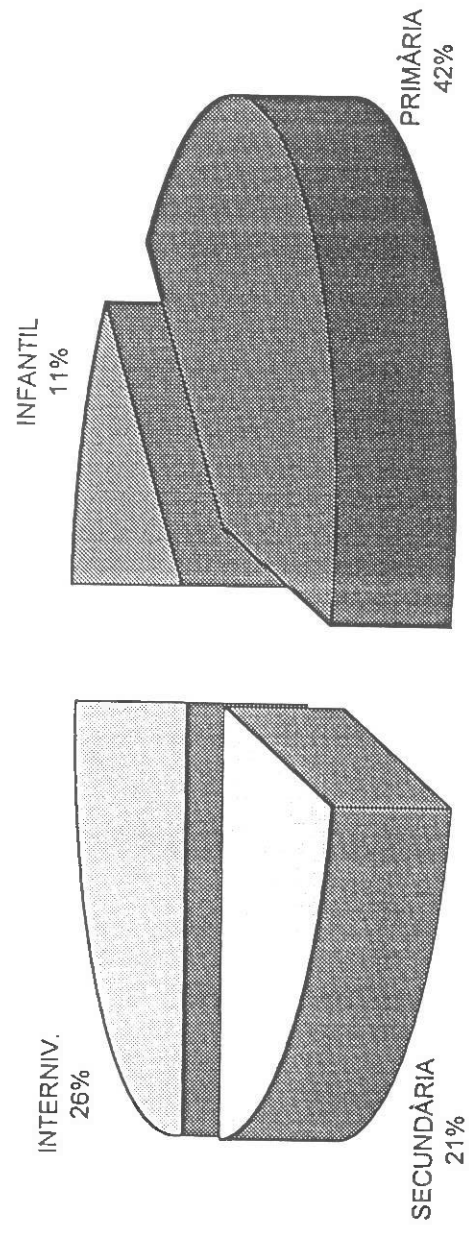
ZONES	INFANTIL	PRIMÀRIA	SECUNDÀRIA	INTERNIV.	TOTALS
S. Feliu de Ll.	2	4	4	8	18
S. Boi de Ll	2	14	3	5	24
Cornellà	1	16	9	2	28
S. Vicenç- Molins	1	11	6	0	18
Garraf	1	12	2	2	17
Alt Penedès	1	14	4	0	19
Osona	2	21	9	2	34
Vallès Or. Granollers	7	13	14	11	45
Vallès Or. Mollet	3	11	7	7	28
Vallès Or. S. Celoni	1	8	1	2	12
BCN- S. Martí	2	17	1	2	22
BCN-S. Andreu	3	11	3	1	18
BCN- Eixample	7	9	2	2	20
BCN- Sarrià- S. Gervasi	1	11	0	1	13
BCN- Nou Barris	3	16	1	2	22
BCN- Sants- Montjuïc	5	11	0	3	19
Oferta central	3	0	8	9	20
Tardor	0	0	16	0	16
TOTALS	45	199	90	59	393

Relació de matriculats a les activitats organitzades per nivells educatius

ZONES	INFANTIL	PRIMÀRIA	ECUNDÀRI	INTERNIV.	TOTALS
S. Feliu de Ll.	76	115	48	133	372
S. Boi de Ll	14	194	77	154	439
Cornellà	28	234	148	40	450
S. Vicenç- Molins	25	152	63	0	240
Garraf	13	272	50	33	368
Alt Penedès	33	268	51	0	352
Osona	48	341	113	248	750
Vallès Or. Granollers	248	264	411	336	1259
Vallès Or. Mollet	52	187	117	263	619
Vallès Or. S. Celoni	16	120	28	180	344
BCN- S. Martí	15	253	35	125	428
BCN-S. Andreu	20	228	50	18	316
BCN- Eixample	141	147	45	56	389
BCN- Sarrià- S. Gervasi	7	230	0	100	337
BCN- Nou Barris	46	269	13	177	505
BCN- Sants- Montjuïc	84	136	0	45	265
Oferta central	64	0	165	181	410
Tardor	0	0	250	0	250
TOTALS	930	3410	1664	2089	8093

MATRICULATS PER NIVELL EDUCATIU

3.3 SECCIÓ DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA.

Aquesta secció, des del curs 1975/76, té al seu càrrec l'organització de la formació del professorat en llengua i cultura catalanes, per tal de garantir el procés de normalització lingüística, en els diferents nivells de l'ensenyament no universitari.

Amb aquest objectiu, s'organitzen cursos reglats, de perfeccionament, grups de suport a la llengua oral, sortides culturals i grups de treball.

Activitats que es fan en aquesta secció:

- Cursos presencials:
  - llengua oral i escrita
  - història i geografia
  - didàctica

- Cursos semipresencials:
  - llengua escrita
  - didàctica
  - història i geografia

- Cursos intensius:
  - llengua oral
  - llengua escrita

- Formació dels propis formadors:
  - seminaris
  - conferències

Així mateix, durant el curs 1997/98 s'ha continuat treballant en la diversificació dels grups de suport a la llengua oral, per tal de donar respostes a necessitats concretes de cada un dels

col·lectius que hi assisteixen, aquests són:

- Infantil
- Primària
- Secundària

3.3.1 El professorat que ha intervingut en les activitats

Ensenyament	Professorat
Reglat	36
No reglat	22
Total	58

3.3.2 L'alumnat que ha intervingut en les activitats

Activitats	Alumnat
Oficials Primària i Secundària	686
Lliures Primària i Secundària	589
Suport a la llengua oral	165
Perfeccionament de la llengua escrita	60
Cursos intensius de llengua escrita (tutoria)	60
Cursos intensius de llengua oral	15
Cursos d'habilitació (E. P.)	28
Total	1.603

3.3.3 Altres activitats

Des de la secció s'ha col·laborat en l'organització del XXI Seminari Llengües i Educació amb la presentació de la ponència "*L'Ensenyament de la llengua a l'Ensenyament secundari. Vells i nous interrogants*".

També s'ha impulsat la col·laboració amb la Secció de Secundària en tot allò referent a l'àrea de llengua. La primera concreció d'aquesta col·laboració és la preparació de quatre cursos de llengua per a l'oferta de Tardor, l'organització del curs "*Col·loquis a l'Ateneu*" i la creació conjunta d'un grup de treball de Llengua i Literatura.

3.3.4 Perspectives de cara al futur

Les xifres que presentem en aquesta Memòria no indiquen un descens sobtat respecte a les de l'any anterior. S'hi detecta una tendència al descens, però molt matisada i encara en alguns casos no és general (veg. alumnes oficials de Primària i Secundària). Tot i així -sobretot tenint en compte que el títol de BUP obtingut a partir de gener de 1992 equival al Mòdul II- cal preveure una important davallada dels cursos reglats, si més no tal com els estem oferint, que pot ser molt gran en el termini de dos o tres anys.

Cal plantejar-se ara, si la conclusió d'aquests cursos significarà que el procés de normalització lingüística ha assolit els objectius que té encomanats -que tot mestre/a o professor/a pugui desenvolupar la seva tasca en català i/o castellà amb desimboltura. El parer d'aquesta Secció és que, durant un cert temps, encara és necessitarà un seguit d'activitats d'aprofundiment o de reforç destinats a una bona part del professorat.

Des d'aquesta Secció de Normalització Lingüística es percep que hi ha una necessitat d'oferir un ventall de cursos que puguin millorar el model de llengua del professorat. Deixant de banda el tema de tot aquell professorat que fins al moment no ha cursat els mòduls reglats, pensem que caldria plantejar la possibilitat d'oferir algun tipus de cursos

(perfeccionament, cursos específics, etc.) que li permetessin assolir el domini necessari del català i del castellà.

És per això darrer que el curs vinent pensem que caldria, per una banda, detectar quines són les necessitats de formació lingüística de Primària i Secundària; per l'altra preparar una oferta adequada de nous cursos que hauria d'anar acompanyada d'unes jornades de reflexió i de formació del professorat de Normalització Lingüística.

3.4 ACTUALITZACIÓ CIENTÍFICO-DIDÀCTICA PER A PROFESSORAT DE COU

En aquest curs, com en cursos anteriors, s'han realitzat una sèrie de conferències d'actualització de COU i dels nous batxillerats-LOGSE que es programen conjuntament amb els coordinadors de COU de les Universitats de les diferents assignatures. El Programa pretén posar al dia el professorat respecte a aspectes nous de continguts de diferents assignatures. Una vegada dictada la conferència es lliuren per correu els resums corresponents a tots el centres de secundària on s'imparteix COU o batxillerats-LOGSE. Durant el curs 1997-98 s'han desenvolupat activitats en:

- **Geologia**
  - . Les capes fluïdes de la Terra. Balanç energètic del planeta.
  - . Alternativas actuales de la producció energètica: de los combustibles fósiles a las energías ecológicas.
  - . El temps en geologia.
  - . Tipus de partícules sedimentàries: relació amb el medi sedimentari en el que s'originen.
  - . Recursos minerals i roques industrials: exemples de la Península Ibèrica.

- **Biologia**
  - . L'expressió gènica. Actualització de coneixements i aspectes didàctics.
  - . Catabolisme de la glucosa: cadenes respiratòries. Actualització de coneixements i aspectes didàctics.

- Llatí
  - . El retrat romà I.
  - . El retrat romà II.
  - . Caracterització del llatí medieval. Els escriptors catalans.

- Filosofia
  - . La noció de eidos en Platón.
  - . La transvaloración de los valores en Nietzsche.
  - . Foucault y la crítica al poder.
  - . La filosofia en l'Ensenyament secundari.

- Literatura espanyola
  - . Los romances de Federico García Lorca.
  - . El primer Camilo José Cela y el arte de la novela.
  - . La poética narrativa de *El Jarama*.

3.5 PROGRAMA DE TRANSICIÓ BATXILLERAT-UNIVERSITAT

Per iniciativa del Vicerectorat de Docència i Estudiants, l'ICE ha estat encarregat de coordinar dos seminaris (Ciències i Econòmiques) que al llarg de tot el curs han analitzat les diferents problemàtiques que es produeixen en el pas de l'alumnat d'ensenyament secundari a les diferents facultats. S'han avaluat els nivells formatius que la universitat suposa assolits pels estudiants de nou ingrés, els continguts dels nous batxillerats, els perfils més idonis pels alumnes de cada facultat, les possibles mancances i obstacles per a accedir a cada ensenyament, i l'elaboració de documents d'anàlisi i recomanacions pel professorat i l'alumnat.

En els seminaris ha participat professorat de diferents facultats (Matemàtiques, Física, Química, Biologia, Geologia i Econòmiques) i professorat d'ensenyament secundari.

L'anàlisi dut a terme ha conduït a impulsar pel proper curs tot un conjunt d'accions adreçades a l'Administració Educativa, a la pròpia Universitat, i als centres i professorat d'ensenyament secundari.

3.6. POSTGRAUS D'ESPECIALITZACIÓ

Durant el mes de desembre es van acabar els 8 postgraus (Educació Infantil, Educació Física, Educació Musical i Educació en Llengües Estrangeres) iniciats el curs anterior en col·laboració amb l'Escola Universitària de Formació del Professorat de la Universitat de Barcelona i que havien estat un encàrrec del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i del sindicat UGT.

4. SECCIÓ D'INVESTIGACIÓ

La Secció d'Investigació d'aquest ICE compta en aquests moments amb un equip de cinc persones, de les quals quatre són professors universitaris (el cap de la secció i tres professores amb dedicació exclusiva) i una becària FPI (Formación de Personal Investigador del Ministerio de Educación y Ciencia). A més, es compta amb la col·laboració puntual de diverses persones que col·laboren en diferents projectes de recerca.

L'ICE és la institució d'adscripció del Grup de Recerca Consolidat Ensenyament i Aprenentatge Multimèdia del Comissionat per a Universitats i Recerca de la Generalitat de Catalunya, al qual pertanyen tots els membres de la Secció d'Investigació. Aquest Grup és:

- l'organitzador del programa de Doctorat "Multimèdia Educatiu", adscrit al Departament de Teoria i Història de l'Educació que s'impartirà el pròxim bienni.
- el coordinador de la Xarxa Temàtica "Multimèdia Educatiu", actualment en constitució.

També s'ha participat en les tasques de docència i coordinació del Màster Interuniversitari UB/UPC, codirigit per José Luis Rodríguez Illera, *Disseny i Desenvolupament de Sistemes Interactius Multimèdia*.

A més de totes les activitats portades a terme que després es desglossen, destaquem la participació de diversos membres de la secció en activitats d'assessorament i formació de personal de Primària i Secundària organitzades per l'ICE i la realització d'informes, com l'informe del projecte ESO-ES (que fa una anàlisi comparativa del software existent per a l'ensenyament de la composició escrita a alumnes amb edats compreses entre els 12 i els 16 anys) i l'informe ESCRIBA (dedicat a l'escriptura acadèmica a l'educació superior).

Altres activitats portades a terme per la secció es desglossen a continuació.

4.1. PROJECTES D'INVESTIGACIÓ I DESENVOLUPAMENT SUBVENCIONATS

- *A CD-ROM for the prevention of AIDS in young people*. Projecte finançat per la UE /DGV.
- *European Folktales in the Information Age*. Projecte finançat per la UE/DGXIII.
- *Language Alive!* Projecte finançat per la UE /DGXXII.
- *Catalán escrito en ámbitos laborales*. Projecte finançat per la UE /DGXXII.
- *Desarrollo de material didáctico para la enseñanza de segundas lenguas*. Projecte finançat pel Programa Sócrates de la UE.
- *Esriptura acadèmica*. Projecte finançat pel Vice-rectorat de Docència i Estudiants de la Universitat de Barcelona.
- *Català comercial*. Projecte finançat per Enciclopèdia Catalana.
- *Developing literacy in different contexts and in different languages*. Projecte finançat pel Programa Research Grants de la Fundació Spencer.

També s'estan desenvolupant dos investigacions subvencionades per la convocatòria d'ajuts a la recerca de la Divisió V:

- Estudi sobre l'utilització de les tecnologies de la informació a la formació permanent del professorat. Aplicació a l'ICE de la Universitat de Barcelona. (Director: Antoni Sans)
- Fenòmens d'interferència en el desenvolupament del repertori lingüístic. (Director: Joan Perera)

Per altra banda, mitjançant un conveni de col·laboració amb l'àrea d'educació de la Diputació de Barcelona s'està portant a terme un estudi que dins l'àmbit territorial de la Diputació contingui un **inventari de serveis i activitats educatives** autonòmiques, locals, o dependents d'administracions públiques relacionades amb l'oferta d'Educació Infantil i Serveis complementaris de socialització i educació dels infants de 0 a 3 anys i 3 a 6 anys diferents de l'escolarització en centres de primària.

4.2. PUBLICACIONS

4.2.1 Llibres i articles

- Escofet Roig, A., Heras Trias, P. Navarro Cantero, J.M. i Rodríguez Illera, J.L. (1998). *Diferencias sociales i desigualdades educativas*. Barcelona: Horsori.
- Lamote de Grignon, V. i Rodríguez Illera, J. L. (1998). Programa Multimedia de L.S.E. *Gestos. Comunicación y Pedagogía*, 150, 52-56.
- Rodríguez Illera, J.L. (1997). El aprendizaje mediado con ordenadores: realidades textuales y Zona de Desarrollo Próximo". *Cultura y Educación*, 6/7, 77-90.
- Rodríguez Illera, J. L. (1997). De la lectura en papel a la lectura multimedia. En *Lectura y Nuevas Tecnologías. Memorias del 3er Congreso Nacional de Lectura*. Fundalectura, Bogotá.
- Tolchinsky, L. (1997). Constructivismo en educación: consensos y disyunciones. En M. Rodrigó i J. Arnay (Ed.) *La construcción del conocimiento escolar*. Barcelona: Paidós.
- Tolchinsky, L. (1998). De pensar narrativamente a narrar pensadamente. *Articles*, 15.
- Tolchinsky, L. (1998). Los primeros pasos en el aprendizaje de los textos expositivos. *Textos de didáctica de la lengua*, 15.
- Tolchinsky, L. (1998). Más allá de la modularidad. *Anuario de Psicología*.
- Tolchinsky, L. & Teberosky, A. (1997). Phonological knowledge and writing: A developmental study in two writing systems. En C. Pontecorvo (Ed.) *Understanding early literacy in a developmental cross linguistic approach..* New Jersey: Lawrence Erlbaum.
- Tolchinsky, L. i Teberosky, A. (1998). Word segmentation and word writing in two scripts. *Cognitive Development*, 13, 1-24.

4.2.2 Software

European Folktales: Los tres cerditos. Fundació Bosch i Gimpera de la Universitat de Barcelona, 1997.

Español de Negocios. Universitat de Barcelona, Instituto Cervantes i Editorial Difusión. 1997.

Situaciones interactivas en torno al SIDA. ICE Universidad de Barcelona, 1998.

4.3. PARTICIPACIÓ EN CONGRESSOS I VISITES DE PROFESSORS I INVESTIGADORS

- *PARTICIPACIÓ EN CONGRESSOS*

- *Congreso Nacional de Lectura.* Bogotá (Colòmbia), 1997.

- *1r. Workshop de investigadores audiovisuales.* Salamanca (Espanya), 1997.

- *VIIIth European Conference on Developmental Psychology.* Rennes (França), 1997.

- *Twenty-eighth Annual Symposium Language, Literacy, and Cognitive Development.* Jean Piaget Society, Chicago (USA), 1998.

- *Sig Writing Conference.* Poitiers (França), 1998.

Premi Lluís Nicolau d'Olwer de Filologia

El professor Joan Perera Parramon va guanyar aquest prestigiós premi en la seva convocatòria de 1998 pel treball *Tirant lo Blanch, edició crítica*, primera edició crítica completa de la novel·la de Joanot Martorell, publicada per primer cop a València l'any 1490.

- **VISITES DE PROFESSORS I INVESTIGADORS**

- Maria Ferraris, del Istituto di Technologie Didattiche de Génova (Itàlia).

4.4. TEMES DE RECERCA PRIORITARIS PELS PROPERS ANYS

Està previst potenciar les següents línies d'investigació lligades a la formació del professorat:

- . Conflictes en l'educació i la seva resolució
- . Psicopedagogs en l'ensenyament secundari
- . Noves necessitats formatives en els Batxillerats
- . Cicles formatius
- . Educació emocional
- . Noves tecnologies i educació

5. PREMI PAU VILA

El dia 29 d'abril es van lliurar la 12ena edició dels Premis Pau Vila, iniciativa de l'ICE orientada a fomentar el coneixement i respecte del medi geogràfic i natural.

Primer Premi:

Perquè la Font-roja és un parc natural?

Susanna Francés i Tomàs i Vicent Luna i Sirera, d'Alcoi)

Primer accésit:

Explorar Catalunya

Centres d'estudis de l'esplai de Sant Feliu de Llobregat

Segon accésit:

Estudi integral del medi de la conca del riu Cortiell, una experiència d'educació ambiental en zones rurals a l'escola de Porrera (Priorat)

Òscar Borràs i Pascual

6. JORNADES I CONGRESOS

- *XXI Seminari sobre Llengües i Educació. Les llengües a l'Educació Secundària.*
Sitges 20, 21 i 22 de novembre de 1997.
- *X Trobada de Plàstica. Art i educació.* Barcelona 8 i 9 de setembre de 1997.
- *Seminari d'innovació en l'ensenyament de la geometria.* Barcelona, gener-Març 1998.
- *Matemàtiques i Ensenyament a Catalunya: reptes i canvis des d'una perspectiva internacional.* Bellaterra, gener-març de 1998.
- *Recursos i estratègies per a la producció de materials didàctics en els museus.*
Barcelona, febrer-març 1998.
- *II Jornades de reflexió i formació del professorat de Psicologia i Pedagogia.*
Barcelona, 5-7 de febrer de 1998.
- *VII Jornades d'Educació Física.* Barcelona, 24 - 26 d'abril de 1998.
- *Repensar l'Educació des dels projectes de treball.* Barcelona, 26 i 27 de juny de 1998.

7. PUBLICACIONES

7.1. CUADERNOS DE FORMACION DEL PROFESORADO. EDUCACIÓN SECUNDARIA (ICE-UB / Horsori)

Durant el curs 1997-98 s'ha completat l'edició dels títols d'aquesta nova col·lecció que pretén abordar tots els aspectes comuns i específics de la formació inicial del professorat d'ensenyament secundari, seguint el nou model derivat de l'aplicació de la LOGSE. La iniciativa està compartida amb l'Editorial HORSORI que s'encarrega dels treballs editorials, distribució, liquidació de drets...

S'indiquen a continuació tots els títols editats fins al moment:

1. *La educación lingüística y literaria en la Enseñanza Secundaria*. Carlos Lomas, coordinador.
2. *Política, legislación e instituciones en la Educación Secundaria*. Manuel de Puelles, coordinador.
3. *La atención a la diversidad en la Educación Secundaria*. Elena Martín i Teresa Mauri, coordinadores.
4. *Enseñar y aprender Filosofía en la Educación Secundaria*. Luis Cifuentes i José M. Gutiérrez, coordinadores.
5. *La orientación educativa y profesional en la Educación Secundaria*. Elena Martín i Vicent Tirado, coordinadores.
6. *Enseñar y aprender Ciencias Sociales, Geografía e Historia en la Educación Secundaria*. Pilar Benejam i Joan Pagès, coordinadores.
7. *Diseño y desarrollo del currículum en la Educación Secundaria*. Juan Manuel Escudero, coordinador.
8. *Psicología del desarrollo: el mundo del adolescente*. Eduardo Martí i Javier Onrubia, coordinadores.

9. *La enseñanza y el aprendizaje de las Ciencias de la Naturaleza en la Educación Secundaria*. Luis del Carmen, coordinador.
10. *Enseñar y aprender Tecnología en la Educación Secundaria*. Javier Baigorri, coordinador.
11. *Sociología de las instituciones de Educación Secundaria*. Mariano Fernández Enguita, coordinador.
12. *La Educación matemática en la Enseñanza Secundaria*. Luis Rico, coordinador.
13. *Enseñar y aprender Inglés en la Educación Secundaria*. Laura Pla i Ignasi Vila.
14. *L'ensenyament i l'aprenentatge de la Llengua i la Literatura en l'Educació Secundària*. Anna Camps i Teresa Colomer, coordinadores.

Estan en preparació:

15. *Los Institutos de Educación Secundaria: organización y funcionamiento*. Serafín Antúnez.
16. *Psicología de la instrucción: la enseñanza y el aprendizaje en la Educación Secundaria*. César Coll.

Ja han estat reeditats els títols:

3. *La atención a la diversidad en la Educación Secundaria*. Elena Martín i Teresa Mauri, coordinadores.
6. *Enseñar y aprender Ciencias Sociales, Geografía e Historia en la Educación Secundaria*. Pilar Benejam i Joan Pagès, coordinadors.

7.2. CUADERNOS DE EDUCACIÓN (ICE-UB / HORSORI)

Títols nous:

24. *La disciplina Escolar*. Concepció Gotzens.
25. *Diferencias sociales y desigualdades educativas*. J.L. Rodríguez Illera, A. Escofet, P. Heras i J.M. Navarro.
26. *Familia, Escuela y Comunidad*. I. Vila.
27. *Mundialización y perfiles profesionales*. R. López-Feal.

Reediciones:

9. *Cómo se aprende y cómo se enseña*. J. Escaño, M. Gil. 2na Edició.
10. *Aprender con ordenadores en la escuela*. E. Martí. 3ra. Edició.
13. *Claves para la Organización de centros escolares*. S. Antúnez. 4ta. Edició.
- 17.- *La educación moral en la enseñanza obligatoria*. J.M. Puig. 2na Edició.

En el moment actual s'està en negociacions per tal de tancar un conveni amb una Fundació Méjico-Espanya que representarà l'edició especial de 20.000 exemplars del títol *Estudiar matemáticas*. El eslabón perdido entre enseñanza y aprendizaje de Y. Chevallard, M. Bosch i J. Gascón

7.3. MATERIALES PARA LA INNOVACIÓN EDUCATIVA (ICE-UB / Graó)

3. *La orientación vocacional a través del currículum y la tutoría*. M. Alvarez i d'altres. Edició 4ta
5. *Estrategias de lectura*. Isabel Solé. Edicions 7ena i 8ena
6. *La organización del currículum por proyectos de trabajo*. F. Hernández i M. Ventura. Edició 6ena

S'ha de significar que el títols *Estrategias de lectura*, de I. Solé, i *La organización del currículum por proyectos de trabajo*, de F. Hernández i M. Ventura, han estat traduïts al portuguès per Editora Artes Médicas de Brasil, després de la corresponent venda de drets.

Per altra banda, s'està fent una edició especial (17.000 exemplars) de *La organización del currículum por proyectos de trabajo* de F. Hernández i M. Ventura pel govern argentí.

7.4. QUADERNS DE FORMACIÓ PROFESSIONAL (ICE-UB / Horsori)

S'ha firmat un conveni amb el Consell de Cambres Oficials de Comerç, Indústria i Navegació de Catalunya per tal que participin en la coedició d'aquesta col·lecció dedicada a

fer llibres relacionats amb la formació professional, les pràctiques en empreses i les necessitats formatives. El primer títol conjunt de la nova fase versarà sobre les pràctiques dels alumnes en les empreses i del paper dels tutors d'empresa.

7.5. INTERNET I ALTRES PUBLICACIONS

- **INTERNET**

El catàleg actualitzat de les publicacions de l'ICE es pot consultar a Internet (www.ub.es/div5/ice/ice).

- **ALTRES PUBLICACIONS**

- *La formació a Catalunya en el canvi de segle*. Ha estat editat per la Diputació de Barcelona i és el llibre d'actes de les Jornades celebrades a Sant Feliu de Llobregat els dies 14 i 15 de novembre de 1996 i que van ser organitzades per l'ICE i la Diputació de Barcelona.

- *Las ondas, la luz y el sonido*. Adolf Cortel Ortuño

- *Actes de les X Jornades de Plàstica*. Barcelona, setembre 1997.

8. QÜESTIONS PENDENTS

8.1. FORMACIÓ I INNOVACIÓ DEL PROFESSORAT UNIVERSITARI

Malgrat que l'ICE fou creat com a institut universitari, però al servei d'altres nivells del sistema educatiu –especialment els de Primària i Secundària–, la qual cosa va crear en diferents moments certa ambigüitat pel que fa a la dependència jeràrquica, administrativa i fins i tot quant als seus objectius, aquest institut no ha estat aliè a la formació i la innovació del professorat universitari.

Ens consta que l'any 1980 es van organitzar vint-i-cinc cursos i disset conferències o seminaris. L'interès per la qualitat de la docència universitària i les formes de millorar-la van fer que es creés una secció específica dedicada a qüestions universitàries, aleshores dirigida pel doctor Miquel Àngel Cuevas i posteriorment pel doctor Josep Barbosa. No cal recordar-ho, però en aquells dies les tasques de formació i innovació universitàries en els camps de la informàtica, les noves tecnologies, etc., van ser molt importants i alhora capdavanteres.

La creació de les divisions, l'adscripció de l'ICE a la Divisió V i, posteriorment, la creació d'un servei central de la universitat (GAIU), que entre d'altres qüestions també s'ocupava de les innovacions i la formació van fer que una secció que havia començat un camí important per respondre a les inquietuds de formació del professorat universitari veiés truncada la seva existència i, per tant, les seves il·lusions pel que fa al projecte. En recuperar les tasques, l'ICE espera recuperar també aquestes il·lusions passades. Ens consta, en aquest sentit, que l'actual equip rectoral mostra preocupació i interès per la qualitat de la docència i dels docents i per intensificar accions que condueixin a aconseguir que es faci realitat i, per consegüent, que les nostres expectatives anteriors, o, millor dit, les nostres demandes, es cobreixin.

Després dels grans canvis que han sofert les universitats, la pedagogia en l'ensenyament universitari ha esdevingut un tema d'actualitat i desperta inquietud no tan sols aquí sinó en molts altres països.

Cal revitalitzar les funcions i les escomeses de la Secció d'Universitat de l'ICE per respondre a aquestes inquietuds i necessitats, i l'ICE està disposat a col·laborar-hi activament i amb il·lusió. Per aconseguir-ho, caldrà tenir en compte en la revisió del Reglament de l'ICE la presència i la representació de totes les divisions en el Consell Assessor o de Direcció (si es modifiquen els continguts dels enunciats) amb l'objectiu de fer més participativa la tasca de fixar les necessitats de formació i les prioritats a l'hora de resoldre-les tant pel que fa a la formació inicial del professor novell com a la formació permanent del professorat. En aquest sentit formació-innovació-investigació haurien de ser tòpics i realitats estretament interrelacionades.

8. 2. DIMENSIÓ INTERNACIONAL

L'ICE ha de recobrar també la relació profitosa que ha anat mantenint amb centres d'innovació, formació i investigació d'Europa i Amèrica. No cal recordar les intenses i fructíferes relacions i intercanvis mantinguts en altres moments, que van possibilitar:

- a) la presència a Catalunya de professionals prestigiosos que impartien cursos, seminaris, conferències de reconeixement internacional, i
- b) la presència de l'ICE a fòrums internacionals retent compte dels seus treballs i investigacions, que estaven estretament relacionades amb el llenguatge i les llengües –el mes de novembre del 1997 es dugué a terme a Sitges, amb l'èxit de sempre, el XXI seminari sobre Llengües i educació, centrat en les llengües a l'educació secundària.

Estem decidits a fer possible la presència, en les activitats organitzades des de l'ICE, de professionals prestigiosos en els diferents àmbits de les ciències. La memòria anual de l'ICE reflecteix l'esforç realitzat en aquest sentit al llarg de tot el curs acadèmic 1997-98.

8.3. PROFESSORAT UNIVERSITARI

El professorat universitari adscrit a l'ICE continua disminuint d'una manera alarmant, amb repercussions en el funcionament ordinari, la qual cosa empobreix la potenciació de possibles línies d'investigació, innovació i formació.

Actualment, comptem només amb 3 TU, amb 2/3 de dedicació i substituïts per professors associats (2 THE, 1 DOE); 2 TEU amb 1/3 de dedicació, que no són substituïts en el corresponent departament (2 DLL); 1 professor associat del Departament de DCS, que du a terme la tasca laboriosa i complexa d'organització i coordinació del CAP, i 3 ajudants, que depenen de la Secció d'Investigació i que esperem que puguin ser transferits definitivament als departaments com a titulars interins, per tal que prestin 2/3 de la seva dedicació a l'ICE.

Fora important que hi hagués més interrelació entre l'ICE i els departaments de la Divisió V i que, almenys, hi hagués un professor de cadascun dels departaments de la Divisió amb 2/3 de la seva dedicació a l'ICE en funció de les necessitats i les línies de treball d'acord amb els respectius departaments. D'aquesta manera, la tasca dels departaments a l'hora d'organitzar i coordinar activitats a l'ICE seria molt més positiva i enriquidora per a tothom. **Implicar els departaments de la Divisió en tasques de l'ICE** i promoure, amb encàrrecs concrets als departaments i als professors corresponents, la coordinació d'activitats de formació en els diferents nivells educatius, amb la finalitat de procurar que hi hagi més interrelació entre l'ICE i els departaments i alhora (per què no?) aprofitar els excedents dels POAS.

Igualment, es poden encarregar als departaments activitats de formació de l'oferta d'Ensenyament, activitats de l'oferta de l'ICE, etc., i el mateix CAP (futur CQP); fins i tot la coordinació i la dinamització de determinats programes i zones, sempre que això redundi en compensacions econòmiques del Departament d'Ensenyament a la Universitat (en negociació paral·lela i complementària amb el Comissionat d'Universitats, amb la finalitat que aquestes compensacions es puguin vehicular pel Cap. I).

8.4. REVISIÓ DEL REGLAMENT

Cal revisar el **Reglament** de l'ICE per aconseguir més representació de les divisions, considerant especialment la Divisió V i el Rectorat mateix en el Consell de Direcció de l'ICE, amb la finalitat de proposar, debatre i vehicular prestacions de servei en benefici de tota la Universitat, i, d'aquesta manera, potenciar també la imatge de l'ICE.

9. PARAULES DE COMIAT

Hem volgut plasmar, de la forma més objectiva possible, la memòria acadèmica del curs 1997-98. Esperem haver-ho aconseguit tot i que, pel seu caràcter sintètic, hem hagut d'obviar informacions parcials no per això menys importants.

A més, hem apuntat molt breument algunes orientacions i objectius de futur a fi que, els que puguin estar interessats en ells, sapiguin que estem oberts a qualsevol suggeriment i a la col·laboració optimitzadora. Tot és millorable i, per la mateixa raó, també ho és el treball de les persones que es mouen al voltant de l'ICE de la UB. Per aquest motiu hem exposat les activitats que hem realitzat amb encert i les que no han cobert els objectius, els projectes de futur de les diferents Seccions i Programes i els temes pendents en els que necessàriament ens hem compromès.

Voldríem, finalment, que el possible lector anés més enllà de la fredor de les dades numèriques i narratives i descobrís l'esforç i la il·lusió que han posat, darrera de cada activitat, totes les persones que han intervingut perquè, senzillament i sincerament, ha estat considerable.